

LBRIS

We know
books

Lecturi pentru școlari

clasa a VIII-a

ION CREANGĂ (1837-1889)

Amintiri din copilărie

I

[Descrierea satului Humulești] 3

[Nică la școlile din Humulești și Broșteni] 4

II

[Portretul mamei] 23

[La cireșe] 32

[Pupăza din tei] 36

[La scăldat] 44

III 48

[Plecarea lui Nică la seminarul de la Socola] 77

Popa Duhu 85

MIHAI EMINESCU (1850-1889)

Mai am un singur dor 92

Stau în cerdacul tău 93

Sara pe deal 94

La steaua 95

O, mamă 95

Dintre sute de catarge 96

Luceafărul 97

Privesc orașul furnicar 112

Povestea codrului 113

ION LUCA CARAGIALE (1852-1912)

O scrisoare pierdută 116

Conu Leonida față cu reacțiunea 213

Tren de plăcere 227

VASILE ALECSANDRI (1852-1912)

Chirița în provincie 236

Secerișul 316

Malul Siretului 316

Lăcrimioare 317

ALEXANDRU DONICI (1806-1866)

Stiglețul și ciocârlanul 319

Greierul și furnica 319

Racul, broasca și știuca 320

GEORGE TOPĂRCEANU (1886-1937)

Pastel 321

Lăcul 322

Noapte de toamnă 323

Înserarea 324

OCTAVIAN GOGA (1881-1938)

Așteptare 326

Toamnă 326

ION MINULESCU (1881-1944)

Corigent la limba română -fragmente - 328

BARBU ȘTEFĂNESCU DELAVRANCEA (1858-1918)

Domnul Vucea 359

PETRE ISPIRESCU (1830-1887)

Prâslea cel voinic și merele de aur 379

IOAN SLAVICI (1848-1925)

Popa Tanda 395

Moara cu noroc -fragmente - 418

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
Lecturi pentru școlari: clasa a VIII-a / selecția textelor:

Daniela Dumitrescu. - București: Astro, 2015

ISBN 978-606-8148-69-4

I. Dumitrescu, Daniela (adapt.)

821.135.1-93-822(075.33)

82-93-822=135.1(075.33)

Editura ASTRO
Str. Iacob Negruzzi, nr. 37A,
Sector 1, București
Tel./Fax: 021 223 04 51

Comenzi la:
www.cartea-mea.ro
www.cartescolara.ro
www.depozit-de-carti.ro
www.pro-librarie.ro

ION CREANGĂ (1837-1889)

Amintiri din copilărie

Domnișoarei L(ivia) M(Maiorescu)

I.

[Descrierea satului Humulești]

Stau câteodată și-mi aduc aminte ce vremi și ce oameni mai erau în părțile noastre, pe când începusem și eu, dragăliță-Doamne, a mă rădica băețaș la casa părinților mei în satul Humulești, din târg drept peste apa Neamțului; sat mare și vesel, împărțit în trei părți, care se țin tot una: Vatra Satului, Delenii și Bejenii. Și-apoi Humuleștii vremea aceea nu erau numai așa, un sat de oameni fără căpătâiu, ci sat vechiu răzășesc, întemeiat în toată puterea cuvântului: cu gospodari tot unul și unul, cu flăcăi voinici și fete mândre, care știau a învăța și hora, dar și suveica, de vuia satul de vătăle în toate părțile; cu biserică frumoasă și niște preoți și dascăli și poporani ca aceia, de făceau mare cinste satului lor. Și părintele Ioan de sub deal, Doamne, ce om vrednic și cu bunătate mai era! Prin îndemnul său, ce mai de pomi s-au pus în țințirim, care era îngădit cu zăplas de bărne, streșinit cu șindrilă, și ce chilie durată s-a făcut la poarta bisericii, pentru școală; și-apoi să fi văzut pe neobositul părinte cum umbla prin sat din casă în casă, împreună cu

bădița Vasile a Ilioaiei, dascălul bisericii, un holtei zdra-văn, frumos și voinic, și sfătuia pe oameni, să-și deie co-piii la învățătură. Și unde nu s-au adunat o mulțime de băieți și fete la școală, între care eram și eu, un băiet prizărit, rușinos și fricos și de umbra mea.

[Nică la școlile din Humulești și Broșteni]

Și cea dintâi școlăriță a fost însăși Smărăndița popii, o zgâtie de copilă ageră la minte și așa de silitoare, de întrecea mai pe toți băieții și din carte, dar și din nebunii. Însă părintele mai în toată ziua da pe la școală și vedea ce se petrece... Și ne pomenim într-una din zile că părin-tele vine la școală și ne aduce un scaun nou și lung, și, după ce-a întrebat pe dascăl care cum ne purtăm, a stat puțin pe gânduri, apoi a pus nume scaunului: „Calul Bă-lan”, și l-a lăsat în școală.

În altă zi ne trezim că iar vine părintele la școală cu moș Fotea, cojocarul satului, care ne aduce dar de școală nouă, un drăguț de biciușor de curele, împletit frumos; și părintele îi pune nume „Sfântul Nicolai”, după cum este și hramul bisericii din Humulești... Apoi poștește pe moș Fotea, că dacă i-or mai cădea ceva curele bune, să mai facă așa din când în când câte unul, și ceva mai grosuț dacă se poate... Bădița Vasile a zâmbit atunci, iară noi școlarii am rămas cu ochii holbați unii la alții. Și a pus părintele pravilă și a zis: că în toată sâmbăta să se pro-citească băieții și fetele, adică să asculte dascălul pe fiecare de tot ce-a învățat peste săptămână; și câte greșeli va face să i le însemne cu cărbune pe ceva, iar la urma urmelor, de fiecare greșeală să-i ardă școlarului câte un

Sfânt-Nicolai. Atunci copila părintelui, cum era sprintară și plină de incuri, a bufnit de râs. Păcatul ei, sârmana!

— Ia poftim de încalecă pe Bălan, jupâneasă, zise părintele de tot posomorât, să facem pocinog Sfântului Nicolai cel din cui.

Și cu toată stăruința lui Moș Fotea și a lui bădița Vasile, Smărăndița a mâncat papara și pe urmă ședea cu mâinile la ochi și plângea ca o mireasă, de sărea cămeșa de pe dânsa. Noi, când am văzut asta, am rămas înlem-niți. Iar părintele, ba azi, ba mâine, aducând pitaci și colaci din biserică a împărțit la fiecare, de ne-a îmblânzit și treaba mergea strună; băieții schimbau tabla în toate zilele, și sâmbăta, procitanie.

Nu-i vorba, că noi tot ne făceam felul, așa, că-teodată, căci din bățul în care era așezată fila cu cruce-ajută și buchile scrise de bădița Vasile pentru fiecare, am ajuns la trătăji, de la trătăji, la ceaslov, ș-apoi, dă, Doamne, bine! În lipsa părintelui și dascălului intram în țintirim, țineam ceaslovul deschis, și, cum erau filele cam unse, trăgeau muștele și bondarii la el și, când clăm-păneam ceaslovul, câte zece, douăzeci de suflete pră-pădeam deodată; potop era pe capul muștelor! Într-una din zile ce-i vine părintelui, ne caută ceasloavele, și, când le vede așa sângerate cum erau, își pune mâinile în cap de necaz. Și cum află pricina, începe a ne pofti pe fiecare la Bălan și a ne mângâia cu sfântul Ierarh Nicolai pentru durerile cuvioaselor muște și ale cuvioșilor bondari, care din pricina noastră au pătitit. Nu trece mult după asta și într-o zi prin luna lui mai, aproape de Moși, îndeamnă păcatul pe bădița Vasile tântul, că mai bine nu i-oi zice, să pună pe unul, Nic-a lui Costache, să mă procitească. Nică, băiet mai mare și înaintat la în-vățătură până la genunchiul broaștei, era sfădit cu mine din pricina Smărăndiței popii, căreia, cu toată părerea

LBRIS

We know
books

FABULE ROMÂNEȘTI

Editura ASTRO

Lupii, cunoscându-i glasul, îndărăt s-au tras pe dată,
 Și de frică se făcură mici, ca niște cățeluși.

— O, Măria-Ta! Iertare!
 Zise cel mai diplomat, —
 Semănai așa de tare
 C-un măgar adevărat!...

Omul și rața

Unui om, săracul, într-o dimineață,
 I-a murit o rață,
 Bietul om, de ciudă, tare s-a-ntristat,
 Când văzu că-i moartă cu adevărat.
 Dar la scurtă vreme, în aceeași lună,
 I-a murit și soacra – tot de moarte bună...

Morala:

Să nu pierzi nădejdea, orice-ar fi să fie –
 După întristare, vine bucurie.

Cuprins

Grigore Alexandrescu	
Boul și vițelul.....	3
Câinele și cățelul.....	4
Câinele și măgarul.....	6
Dreptatea leului.....	7
Nebunia și amorul.....	9
Lupul moralist.....	10
Șarlatanul și bolovanul.....	12
Privighetoarea și măgarul.....	13
Șoarecele și pisica.....	14
Ursul și vulpea.....	16
Uleul și găinile.....	17
Toporul și pădurea.....	18
Atelajul eterogen.....	20
Bursucul și vulpea.....	20
Castorul și alte lighioni.....	22
Catârul ce-și laudă nobilitatea.....	24
Calul vândut și diamantul cumpărat.....	24
Catârul cu clopoței.....	25
Câinele izgonit.....	27
Cucul.....	29
Dervișul și fata.....	31
Iepurele, ogarul și copoiul.....	32
Lișeța, rața și găscă.....	33
Elefantul.....	34
Mielul murind.....	37
Lebăda și puii corbului.....	38
Oglindele.....	40
Mierla și bufnița.....	42
Priveghetoarea în colivie.....	43
Pisica sălbatică și tigrul.....	45
Ursul și lupul.....	46
Vulpea liberală.....	48

Alecu Donici	
Vulturul și albina.....	50
Greierul și furnica.....	51
Vulpea și măgarul.....	52
Lupul și cucul.....	53
Gâștele.....	54
Vulpea și bursucul.....	55
Parnas.....	56
Vuturul și paingul.....	57
Stiglețul și ciocârlanul.....	59
Leul și iepurele.....	59
Lupul și lupușorul.....	60
Momița și două mâțe.....	61
Calul și călărețul.....	63
Două poloboace.....	64
Leul la vânat.....	64
Bărbatul cu trei femei.....	65
Măgarul.....	66
Antereul lui Arvinte.....	67
Pieptenul.....	68
Vulpea pedepsită.....	70
Racul, broasca și știuca.....	70
Vulpea în livadă.....	71
Elefantul în domnie.....	72
Prietenii și Bistrița.....	73
Măgarul și privighetoarea.....	74
Lupul nazâr.....	75
Pizmătarețul și șarpele.....	76
Galbenul.....	77
Teiul și stejarii.....	77
Veverița.....	78
Anton Pann	
Carul frânt.....	81
Copaciul și dovleacul.....	82
Lupul pocăit.....	84

Mortul înecat.....	85
Câinele.....	86
Heliade Rădulescu	
Muștele și albinele.....	89
Corbul și vulpea.....	93
Aeropagiul bestieiilor.....	95
Un muieroi și o femeie.....	98
Costache Bălăcescu	
Măgarul și boul.....	104
Măgarul și vulpea.....	105
Măgarul și momița.....	105
Țăranul și pescarul.....	106
Vasile Alecsandri	
Zimbrul și vulpea.....	108
Curcile.....	109
Moara de vânt.....	110
Lupul și momița.....	111
Costache V. Carp	
Vulturul căzut.....	113
Lupul liberal.....	114
Sătenii și câinele.....	115
Bivolul prefect.....	116
D. Ollănescu-Ascanio	
Ursul, vulpea și lupul.....	118
I. L. Caragiale	
Bietul Ion.....	120
Mângâiere.....	121

Talmud.....	121
Boul și vițelul.....	122

Mircea Dimitriade

Racu și armăsaru.....	124
Doi cocoși.....	124
Mierla și ouăle de pupăză.....	126
Stâna și lupii.....	127
Stejarul și trestia.....	127

Cincinat Pavelescu

Mistrețul și porcul.....	130
Greierul și furnica.....	130
Furnica și greierul.....	131
Șarpele și satana.....	132
Vulturul și vrabia.....	133

George Ranetti

Bijü și Grivei.....	135
Omida și furnica.....	137
Calul de curse și calul de sacă.....	138
Măgarul și privighetoarea.....	139
Gheata și șoșonul.....	141
Plugul și tunul.....	143

George Topârceanu

Bivolul și coțofana.....	146
Boierul și argatul.....	147
Leul deghizat.....	147
Omul și rața.....	148

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
Fabule românești / Grigore Alexandrescu, Alecu Donici,
Anton Pann, ... - Ed. a 2-a. - București : Astro, 2015
ISBN 978-606-8148-83-0

I. Alexandrescu, Grigore

II. Donici, Alecu

III. Pann, Anton

821.135.1-191(082)

Editura ASTRO
Str. Jacob Negruzzi, nr. 37A,
Sector 1, București
Tel. / Fax: 021 223 04 51

Comenzi la:
www.cartea-mea.ro
www.cartescolara.ro
www.depozit-de-carti.ro
www.pro-librarie.ro

Tipografia SHIK & ȘTEFAN SRL
Strada N. Drăgan nr. 10, sector 5, București

Grigore Alexandrescu (1810 – 1885)

Boul și vițelul

Un bou ca toți boii, puțin la simțire,
În zilele noastre de soartă-ajutat,
Și decât toți frații mai cu osebite,
Dobândi-n cireadă un post însemnat.

— Un bou în post mare? – Drept, cam ciudat vine,
Dar asta se-ntâmplă în orcare loc:
Decât multă minte, știu că e mai bine
Să ai totdeauna un dram de noroc.

Așa d-a vieței veselă schimbare,
Cum și de mândrie boul stăpânit,
Se credea că este decât toți mai mare,
Că cu dânsul nimeni nu e potrivit.

Vițelul atuncea, plin de bucurie,
Auzind că unchiul s-a făcut boier,
Că are clăi sumă și livezi o mie:
„Mă duc, zise-ndată, nițel fân să-i cer.“

Făr-a pierde vreme, vițelul pornește,
Ajunge la unchiu, cearcă a intra;
Dar pe loc o slugă vine și-l oprește:
„Acum doarme, zice, nu-l poci supăra.“

— „Acum doarme? ce fel! pentru-ntâia dată
După prânz să doarmă! Obiceii lui

— Ba să-ți cauți treaba, că mănânci trântea;
 S-a schimbat boierul, nu e cum îl știi;
 Trebuie-nainte-i să mergi cu sfială,
 Priimit în casă dacă vrei să fii.“

La o mojiție atâta de mare,
 Vițelul răspunde că va aștepta;
 Dar unchiu se scoală, pleacă la plimbare,
 Pe lângă el trece, fără a se uita.

Cu mâhnire toate băiatul le vede,
 Însă socotește că unchiu-a orbit;
 Căci fără-ndoială nu putea a crede
 Că buna lui rudă să-l fi ocolit.

A doua zi iarăși, prea de dimineață,
 Să-i găsească vreme, la dânsul veni:
 O slugă, ce-afară îl vedea că-ngheață,
 Ca să-i facă bine, de el pomeni.

„Boierule, zise, așteaptă afară
 Ruda dumitale, al doamnei vaci fiu.“
 — „Cine? a mea rudă? Mergi de-l dă pe scară.
 N-am astfel de rude, și nici voi să-l știu.“

Câinele și cățelul

„Cât îmi sunt de urâte unele dobitoace,
 Cum lupii, urșii, leii și alte câteva,

Care cred despre sine că prețuiesc ceva!

De se trag din neam mare,

Asta e o-ntâmplare:

Și eu poate sunt nobil, dar s-o arăt nu-mi place.

Oamenii spun adesea că-n țări civilizate

Este egalitate.

Toate iau o schimbare și lumea se cioplește,

Numai pe noi mândria nu ne mai părăsește.

Cât pentru mine unul, fieștecine știe

C-o am de bucurie

Când toată lighioana, măcar și cea mai proastă,

Câine sadea îmi zice, iar nu *domnia-voastră*.“

Așa vorbea deunăzi cu un bou oarecare

Samson, dulău de curte, ce lătra foarte tare.

Cățelu Samurache, ce ședea la o parte

Ca simplu privitor,

Auzind vorba lor,

Și că nu au mândrie, nici capriții deșarte,

S-apropie îndată

Să-și arate iubirea ce are pentru ei:

„Gândirea voastră, zise, îmi pare minunată.

Și simțimentul vostru îl cinstesc, frații mei.“

— „Noi, frații tăi? răspunse Samson, plin de mânie.

Noi, frații tăi, potaie!

O să-ți dăm o bătaie

Care s-o pomenești.

Cunoști tu cine suntem, și ți se cade ție,

Lichea nerușinată, astfel să ne vorbești?“

— „Dar ziceați...“ — Și ce-ți pasă ție? Te-ntreb eu ce ziceam?

Adevărat vorbeam,

Că nu iubesc mândria și că urăsc pe lei,

Că voi egalitate, dar nu pentru căței.“

LBRIS

We know
books

LIVIU REBREANU

RĂSCOALA

Editura ASTRO

CUPRINS

I. SE MIȘCĂ ȚARA!

Capitolul I. Răsăritul / 5

Capitolul II. Pământurile / 45

Capitolul III. Flămânzii / 81

Capitolul IV. Luminile / 121

Capitolul V. Friguri / 157

Capitolul VI. Vestitorii / 190

II. FOCURILE

Capitolul VII. Scânteia / 221

Capitolul VIII. Flăcări / 249

Capitolul IX. Focul / 293

Capitolul X. Sângele / 330

Capitolul XI. Petre Petre / 361

Capitolul XII. Apusul / 402

I.
SE MIȘCĂ ȚARA!

Capitolul I
RĂSĂRITUL

1

— Dumneavoastră nu cunoașteți țărănul român, dacă vorbiți așa! Ori îl cunoașteți din cărți și din discursuri, și atunci e mai trist, fiindcă vi-l închipuiți martir, când în realitate e numai rău, și prost, și leneș!

Ilie Rogojinaru sfârși, gâfâind de convingere. Își șterse chelia sfătoasă cu o batistă mare târcată și își smuci mustața groasă, pleoștită, din care câteva fire i se încurcaseră, supărându-l, în colțurile gurii. Era arendașul moșiei Olena-Dolj. Slăninos și burtos, cu gât de taur și capul rotund, avea niște ochi căprui săltăreți și o figură jovială, parcă pornită mereu numai spre bucurii.

Se uită la tovarășii de compartiment, văzu că nu i-a convins și continuă să gâfâie mai tare. Atunci Simion Modreanu, director în Ministerul de Interne, îmbrăcat cu multă cochetărie, tuși ușor, să-și dreagă glasul, și rosti sentențios:

— Domnul meu... domnule Rogojinaru, un lucru rămâne indiscutabil: că noi toți, dar absolut toți, trăim de pe urma trudei acestui țărăn, așa prost, și leneș, și rău cum îl categorisești dumneata!

Arendașul fu atât de uimit, că nici nu mai putu răspunde. Scoase iar batista, să-și răcorească tâmplele. În clipa aceea, apăru con-

ductorul trenului, reclamând, cu respectul cuvenit clasei întâi, biletele pentru București. Rogojinaru se înșenină, ca și când i-ar fi venit mântuirea:

— Cum, șefule, sosirăm? Ei, bravo! Bine-am mers, n-am ce zice...

— Adineaori am lăsat Chitila – observă conductorul, schițând un zâmbet drept răspuns la bonomia arendașului și luând biletele de la ceilalți călători. În răstimp, dintr-un portofel ca o geantă, Rogojinaru scoase o foaie galbenă pe care o arătă conductorului cu o mândrie ostentativă:

— Poftim, șefule!... În vremurile astea grele se mai cârpește omul cu câte-o economie, că n-o să se facă gaură în cer fiindcă un creștin merge gratis cu trenul...

Numai conductorul surâse iarăși, retrăgându-se cu degetele la cozoroc, militărește. Arendașul, însă, cuprins subit de griji, se apucă să-și adune geamantanele, coșurile și legăturile pe care le răsfi-rase în compartiment, profitând că ceilalți nu prea aveau bagaje. Modreanu își luase mai demult pe genunchi geamantănașul de piele fină cu cartea de vizită scoasă în evidență. Un căpitan de jandarmi, înalt, cu figura speriată, care se urcase numai la Găești, n-avea decât sabia și o mapă, iar tânărul brun, cu mustățile mici, negre, retezate englezește, își așezase trusa de voiaj pe mesicioara de la fereastra compartimentului.

Trenul duduia și fumea ca un animal apocaliptic. Directorul regreta că s-a coborât să discute cu un om atât de vulgar. Căpitanul urmărea ostenele lui Rogojinaru cu o curiozitate plină de admirație. Tânărul, de când plecase conductorul, se uita pe fereastra vagonului, în care apăruse silueta capitalei. De-a lungul liniei răsăreau și piereau table cu reclame pe stâlpi anume, ori pe calcane de case singuratice. Perechile de șine se multiplicau, se apropiau, se întretăiau. Roțile pocneau tot mai des peste încrucișări, treceau de pe o linie pe alta, cu o siguranță mașinală. Pe urmă se iviră suburbiile murdare, case dărăpănate, ulițe desfundate, contrastând violent cu sclipirile ce vesteau mai încolo palatele.

După ce umplu cu bagajele-i prețioase locurile libere de pe napele, după ce scoase și pe coridor vreo două coșuri ce nu mai încăpuseră înăuntru, arendașul se ghemui cum putu pe o margine,

lângă un geamantan, și se adresă direct tânărului, care privea pe fereastră, reluând firul convorbirii de adineaori:

— Și uite-așa, domnule, cum vă spuneam, cu țărani... Pe mine mă puteți crede pe cuvânt și fără greșală, că am o experiență veche de tot în chestii de agricultură și de țărani. Sunt acuma de șaiszeci de ani fără unul și din ei vreo patruzeci tot la țară i-am irosit și între săteni. Am luat-o de jos, cum se cuvine, și la treizeci de ani țineam cu arendă o moșioară de peste cinci sute de pogoane în Teleorman. Iar de atunci mi-au mai trecut câteva și mai măricele prin mână, așa că îmi cunosc țărani cum nu cred să-i mai cunoască mulți în țara românească. Nu zic că toți sunt ticăloși, cum zic alții, nu. Doamne ferește, sunt creștin și m-ar bate Dumnezeu. Dar mărturisesc cu mâna pe cruce: să te ferească Dumnezeu să ai nevoie de țaran, că țaranul atunci te strânge de gât, când te doare mai tare!

Băgă de seamă că nici chiar căpitanul nu-l mai asculta. Fiindcă tocmai și trenul începuse să-și încetineze goana, își aduse iar aminte de bagaje, se sculă să treacă în coridor, să fie mai aproape de ieșire și să poată prinde negreșit un hamal și o trăsură. Din ușă se întoarse, însă, să-și ia rămas bun. Întinse mâna lui Modreanu, cu care venise de la Craiova împreună, și socotea că se împrietenise de ajuns, ca să poată găsi la dânsul un sprijin de s-ar întâmpla să aibă vreo nevoie pe la Interne. Deși cu tânărul care se suise la Costești vorbise mai puțin și nici nu i se recomandase, arendașul chibzui că la despărțire trebuie să știi cu cine ai călătorit și deci îi zise încrezător:

— Îmi dai voie, domnule, sunt Ilie Rogojinaru... Mi-a părut bine că am venit împreună, cu toate că nu ne-am prea lovit în păreri.

Nu tocmai încântat, tânărul se ridică totuși puțin și, strângând mâna întinsă, răspunse:

— Grigore Iuga.

Arendașul tresări, se îndreptă și strigă:

— Iuga?... Iuga ai zis?... Te pomenești că ești chiar feciorul Domnului Miron Iuga de la Amara?

— Te pomenești! surâse tânărul, intrigat puțin de entuziasmul patetic al arendașului...

— Fugi, nu mă nebuni!... D-apoi bine, boierule, eu cunosc pe conu Miron de când eram copil, aș putea zice, măcar că trebuie să

LBRIS

We know
books

Ion Luca Caragiale

MOMENTE ȘI SCHIȚE
NUVELE ȘI TEATRU

Ediția a II-a

BUCUREȘTI, 2018

EFIMIȚA (*mișcată, cu tonul misterios*): Ce-i afară, Safto?
SAFTA (*care a intrat cu un braț de lemn*): Bine, cocoană, ce să fie! Da pân-acuma n-am putut închide ochii: toată noaptea a fost masă mare la băcanul din colț; acu d-abia s-a spart cheful. Adineaori a trecut p-aici vreo câțiva, se duceau acasă pe două cărări! era și Nae Ipingescu, ipistatul, beat frânt; chiuia și trăgea la pistoale... obicei mitocănesc.

LEONIDA (*nedumerit*): Ce obicei?

SAFTA: Știi, a făcut oamenii chef, c-aseară a fost lăsată secului.

EFIMIȚA (*înseninându-se și prinzând limbă, către Leonida cu umor*): A fost lăsată secul!

LEONTDA (*imbărbătat*): Ei vezi? (*plin de triumful teoriei*)
Tot vorba mea, domnule! Omul, bunăoară, de par egzamplu, dintr-un nu-știu-ce ori ceva, cum e nevrinos, de curiozitate, intră la o idee; a intrat la o idee? Fandacsia e gata; ei! și după aia, din fandacsie cade în ipohondrie, (*către cocoana*) Văzuși?

EFIMIȚA (*cu chef*): Ei! soro! parcă ziceai că nu e voie de la poliție să se dea cu pistoale în oraș?

LEONIDA (*sigur*): Apoi bine, nu vezi dumneata că aici a fost chiar poliția în persoană...

EFIMIȚA: Ei, bobocule, apăi cum le știi dumneata toate, mai rar cineva! (*aprinde lampa*)

(*Amândoi sunt foarte veseli. Safta rămâne încremenită văzând răsturnarea odăii*)

(*Cortina*)

(1880)

Cuprins

I. MOMENTE ȘI SCHIȚE

Jertfe patriotice	3
Moftangii	8
Rromânul	8
Rromânca	10
Un pedagog de școală nouă	13
Telegrame	26
C.F.R.	34
Urgent... ..	40
High-life	46
Five o'clock	52
Bubico... ..	58
D-I Goe	65
Bacalaureat	72
Căldură mare	77
Lanțul slăbiciunilor	83
Vizită	89

II. NUVELE

O făclie de Paște	95
La hanul lui Mânjoală	114
Două loturi	125
În vreme de război	145

III. TEATRU

O scrisoare pierdută	167
O noapte furtunoasă	268
Conul Leonida față cu reacțiunea	325

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României**CARAGIALE, ION LUCA****Momente și schițe, năvele și teatru / Ion Luca Caragiale. - Ed. a 2-a.**

- București : Astro, 2018

ISBN 978-606-8660-41-7

821.135.1

Editura ASTRO

Str. Iacob Negruzzi, nr. 37A,

Sector 1, București

Tel./Fax: 021 223 04 51

Comenzi la:

www.cartea-mea.rowww.cartescolara.rowww.depozit-de-carti.rowww.pro-librarie.ro

I. MOMENTE ȘI SCHIȚE

Jertfe patriotice

În sfârșit... Mai erau câteva ceasuri până în dimineața de 11 februarie, când trebuia să se dea lovitura. În cazarmelor din Dealul Spirii, tunarii îmbrăcau tunurile în pai pentru ca, despre ziuă, să poată merge în dosul palatului spre a proteja operația conspiratorilor, fără să tulbure liniștea nopții și să strice somnul pacinicilor mahalagii. Militarii își făceau datoria... da; dar nici civilii nu rămâneau mai prejos.

Era ultima întrunire a secțiunilor conspirației. Ca să înțeleagă mai bine cititorul, trebuie să spun că vasta urzeală se compunea din secțiuni cu un număr restrâns de membri, de la zece până la optsprezece inși. Unul din aceștia, fără să știe ceilalți, avea relațiuni cu un altul din o altă secțiune; așa că, la un moment dat, chiar dacă s-ar fi prins una din acestea lucrând, nu s-ar fi putut descoperi nimic mai mult decât o mână de oameni. Această organizație mazziniană fusese combinată de răposatul C.A. Rosetti, după reminiscențele-i clasice.

În seara aceea, într-una din secțiuni, compusă în jumătate din câțiva tineri entuziaști și din vreo trei negustori, președintele, un liberal fanatic, care mâncase la 48 jimbla exilului în formă de tainuri turcești, la Brussa, ținu o scurtă cuvântare, cam așa:

— Fraților! Vremea vorbelor a trecut; acum are să sune la sfârșit ceasul faptelor. Trebuie să avem curaj; momentul cel mare se apropie. Până să nu crape de ziuă, poate că vom fi chemați să facem cea mai mare jertfă pe care are dreptul patria s-o ceară de la un om. Să fim gata la tot! Să nu ne dăm înapoi de la nimic pentru a ne împlini datoria de patrioți!

Când prezidentul a terminat solemna lui cuvântare, tinerii carbonari, scrâșnind din dinți, au ridicat pumnii încheștați în sus, în semn de aplauze și de aclamațiuni, știut fiindcă că, într-o conspirațiune, zgomotul este interzis. În timpul însă când vorbea prezidentul, unul dintre negustori se căuta cu multă stăruință în fundul buzunarului de la nădragi. Îndată ce cuvântarea fu isprăvită, negustorul se sculă în picioare, scoțând din buzunar un pungoci unsuros, destul de greu, plin cu mărunțiș. Apoi, mergând hotărât la masa prezidentului, trânti zgomotos, între sfeșnice, pungociul, și zise:

— Dacă a venit vremea pe jertfă, apoi cât m-ajunge partea, nu mă dau în lături!

Zicând acestea, isnaful începe să dezlege baierile pungociului. Prezidentul și toți tinerii entuziaști au un moment de dezgust în fața acestui act. Unul din ei, cel mai înflăcărat, nu se poate opri a zice cu indignare: „Mitocanul, tot mitocan!“ Dar cum sunt toți foarte liniștiți, înfățișarea pungociului durdului le răstoarnă cu desăvârșire mișcarea întâia. Încrucșându-și unii între alții niște priviri fulgerătoare și uitând că se află într-o cavernă de conspirație, încep să pleoscăiască din palme, strigând toți:

— Ura! bravo patriot! să trăiască nenea Niță!

Și palmele tinichelelor se pornesc toate cu degetele în-covoiate către pungociul mitocanului; dar mitocanul, în același timp, ridică pungociul de pe masă și-l vără în buzunar, zicând:

— Bine, eu dau partea mea... Care, ce dă?

Prezidentul, care se înțelesese din ochi cu tinerii, zice:

— Neică Niță, aici e pe frăție, dă fiecare ce poate și cum poate. Dumnealor, că sunt mai tineri și, vorba aia, ce-am avut și ce-am pierdut! dumnealor o să-și puie, Doamne ferește! viața în primejdie; că asta nu-i glumă ce facem noi! ia gândește-te dumneata; șapte puteri garante! nene Niță, și Convenția de la Paris! Care va să zică, noi ne punem contra lui Napoleon III, neică Niță... te joci! D-aia spui că dumnealor, ca tineri, pot să meargă chiar până la moarte...

— Să ferească Dumnezeu! zice nenea Niță; ar fi păcat...

— Da, dar vorba e: să poate? Însă dumneata, care ești altfel de om, om cu dare de mână, negustor, de, dumneata nu face pentru ca să te bagi unde se bagă dumnealor. D-aia a și împărțit Dumnezeu trebile pe pământ: unul, adică cu alergătură, și altul, vine vorba, cu capitalul; și pe urmă, toți la câștig, fiecare pe cât a pus, împart drept pentru interesurile patriei, fiindcă toți sunt patrioți!... nu-i așa?

— Așa da – zice nenea Niță – acuma te pricep.

— Ei vezi?... dă-ți partea.

Nenea Niță a scos iar pungociul, i-a deschis baierile și a vărsat pe masă un pumn de mărunțiș: icusari, nisifiele, sfați, sfânțoalice, firfirici și gologani; le-a socotit până la suma de cinci galbeni; apoi a legat iar pungociul la gură, zicând:

— Ei! acu, cine-mi iscălește fitanția?

— Care fitanție?

— Pentru sumă.

— Cum, nene Niță? strigă prezidentul, Cum să poate să spui dumneata așa vorbă? să cer hârtie la vreme de revoluție?

Dar nenea Niță acopere cu laba mărunțișul și dă să-l tragă la margine, ca să-l puie la loc.

Ion Minulescu

Corigent la limba română

Editor: George Huzum

Coperta: Laura Teodora Rădulescu

Corector: Dușa Udrea

Tehnoredactor: Daniela Dumitrescu

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

MINULESCU, ION

Corigent la limba română / Ion Minulescu. - București: Astro,

2015

ISBN 978-606-8148-95-3

821.135.1-31

Editura ASTRO

Str. Iacob Negruzzi, nr. 37A,

Sector 1, București

Tel. / Fax: 021 223 04 51

Comenzi la:

www.cartea-mea.ro

www.depozit-de-carti.ro

www.pro-librarie.ro

www.cartescolara.ro

A fost odată ca niciodată...

Pe vremea aceea lumea basmelor nu fusese încă anexată la rubrica faptelor diverse. Bunicii și nepoții păreau aproape de aceeași vârstă. Anii copilăriei sunt însă ca musafirii din mahala. Îi primești cu același surâs pe buze, îi cinstești cu dulceață și cafea și-i petreci până la ușă cu refrenul obișnuit: „Când mai poftiți pe la noi?” Abia târziu de tot începi să-ți dai seama că cei care vin mereu nu mai sunt cei care plecaseră odată.

Pe vremea aceea împăratul era totdeauna foarte bătrân, iar unicul fecior al împăratului, foarte tânăr. Prea marea diferență de vârstă dintre tată și fiu nu da nimănui încă nimic de bănuț. Astăzi, cărturarii chemați să stabilească genealogia familiilor imperiale ar găsi-o poate suspectă. Pe vremea aceea însă bătrânii se bucurau la fel cu tinerii de toate prerogativele fizice ale vieții normale, și împăratul era cu atât mai mare și mai slăvit cu cât putea să aibă copii la o vârstă când muritorilor de rând nu le mai este îngăduit să aibă decât regrete și amintiri.

Pe vremea aceea, singurul bulevard al orașului pornea din piața gării, străbătea grădina publică drept în două și se sfârșea în fața primăriei. Astăzi, bulevardul a fost prelungit. Capătul lui cel nou a crescut parcă din mijlocul grădinii publice, ca tija unei zambile liliachii dintr-un ghiveci de pământ smălțuit cu verde. Privită pe planul orașului, din clopotnița cu ceasornic a bisericii Sfântul Nicolae sau

LIBRIS | We know books
din aeroplan, grădina publică îți pare azi un om tras în țeapă, un pui de găină la frigare sau o enormă măslină de Vollo înfiptă într-o scobitoare.

Restul orașului nu s-a schimbat aproape deloc. Se târâște ca o viperă de-a lungul Argeșului, și din an în an se întinde ca să pară mai mare. A rămas însă aceeași reptilă fără picioare, cu coada proptită în cimitirul oveiesc și cu capul strivit între spital și pușcărie.

În schimb, vîpera s-a civilizat. Străzile au fost pavate cu asfalt și luminate cu electricitate. Luna plină a fost expulzată din grădina publică tocmai la Trivalea, iar liceenii nu-și mai dau întâlnire cu modistele și croitoresele pe maidanele orașului. Hotelurile au început să închirieze camere cu luna, cu ziua și chiar cu ora...

Musafirii de pe vremea aceea au dispărut odată cu anii din calendarele oficiale. Copiii au luat locul părinților cu preciziunea orelor de pe cadranul unui cronometru. Avocații, doctorii, inginerii, generalii, dascălii și negustorii orașului de pe vremea aceea au fost înlocuiți, ca niște înalți dregători ai statului după o schimbare de regim.

Dar victoria vârstei e numai relativă. Tinerii au început să îmbătrânească și ei, iar bătrânii, după ce au fost binecuvântați din pridvorul bisericii Sfântul Ion, au fost trecuți pentru ultima oară prin dosul Foișorului de foc și împământeniți pe dealul Cimitirului Ștefan-Vodă...

Din pragul locașului de veci, orașul cu locuințe de închiriat aproape nici nu se zărește. Stă pitit ca un laș între dealuri, gata să treacă Argeșul înot, la cel mai mic semnal de alarmă, și să lase județul fără capitală.

Este orașul în care mi-am petrecut copilăria, în care am iubit pentru prima oară și în care am rămas corigent la limba română.

Profesorul meu de pe vremea aceea nu-și luase încă licența în litere. Mai târziu a murit ca director de școală... comercială.

Trei colegi de clasă – Eu, Cotan și Mihăiță – ne jucam de-a „căderea Plevnei“.

Eu fac pe regele Carol, Cotan face pe țarul Rusiei, și Mihăiță pe Osman-pașa.

Eu sunt așa cum nu mai vreau să-mi aduc aminte că am fost.

Cotan este scurt, gras și gălăgios. Parecă ar fi un dop de sticlă de șampanie proptit pe două bețe de chibrituri cu gămăliile negre. Cotan are pantofi de lac. Doar este fecior de bani gata. Tatăl său este avocat, mare proprietar și șeful unui partid politic din localitate. Cotan este dar când băiatul prefectului, când al primarului, când al deputatului, când al senatorului. De când ne-am pomenit pe bancă unul lângă altul, Cotan nu e niciodată pe lista promovărilor. Toamna însă, „când se numără bobocii“, Cotan devine iar colegul meu în clasa următoare și așa mai departe...

Mihăiță este slab, sfios și sărac. Mihăiță este o expresie algebrică – o câtime necunoscută botezată cu litera „S“ la puterea a treia. Cele două cârlige grafice ale triplei sale personalități (fizice, sufletești și sociale) răstoarnă totdeauna noțiunea locului în care s-ar găsi la un moment dat în spațiu. Capătul curbei de bază cată spre infinit, iar cel care s-ar avânta parcă spre cer se încovoiaie spre pământ. Mihăiță este simbolul sacrificiului etern. El face totdeauna pe Osman-pașa. După sfârșitul jocului, iese bătut, schingiuit, scuipat și huiduit, iar după sfârșitul fiecărui an școlar, „premiul I cu cunună“.

Mihăiță este băiatul unui cizmar de pe Scoroboiaia. Scoroboiaia este o mahala a Piteștilor.

Piteștii de pe vremea aceea erau o comună urbană cu 17 000 de suflete, trei școli primare de băieți și două de fete, un liceu, două judecătoria de pace și un tribunal, un

regiment de infanterie, altul de artilerie și un escadron de călărași, poștă și telegraf, stație de drum de fier, două spiterii, trei cofetării și treisprezece simigierii, dintre care una la centru, pe strada Șerban-vodă.

*

Plevna a capitulat, și Osman-pașa a fost făcut prizonier.

Bravele armate româno-ruse scot chiote de bucurie, și fesul nefericitului generalisim turc este purtat în triumf ca singurul trofeu al strălucitei victorii creștine.

În clipa aceea, deasupra capetelor noastre o fereastră se deschide cu zgomot și o voce ascutită de femeie scapă printre geamuri ca un ghiveci de flori ce s-ar fi spart.

— Ce?... Ați înnebunit?... Ce înseamnă gălăgia asta, Bucule? Nu ți-e rușine?... Tocmai azi v-ați găsit să faceți maimuțării, când a murit conu Ștefan?...

Bucul sunt eu. Vocea este a Margaretei. Margareta este croitoreasa noastră „cu ziua“, în grija căreia mă dăduse mama, dimineața, când plecase la Slatina.

Tac și casc gura mare, ca și cum aș fi vrut să prind din vânt eoul zbieretelor noastre.

Cotan a tăcut și el. Mihăiță tăcuse mai demult.

Țarul Rusiei aruncă spre fereastră o privire de mops cu dinții de lapte și mă întrebă cu vocea pe jumătate:

— Ce tot trăncănește aia? Cine spune c-a murit?

— Tata-mare.

— Tatăl mă-tii sau al lui tat-tău?

— Ba al mamei...

Cotan strâmbă din nas și aruncă cu fesul în capul lui Mihăiță, care fusese ghemuit pe treptele scării de piatră.

— Ei, și?... Trebuie să fi fost bătrân!... Bine că n-a murit tat-tău...

Eu simt ochii umezindu-mi-se și cu vocea înăbușită îngân ca și cum n-aș fi vrut să mă aud decât eu singur:

— Păi tata, Dumnezeu să-l ierte, a murit de mult... Ce?... Nu știai?...

Cotan se proptește țăpăn în fața mea, cu ochii holbați de voluptatea unei superiorități neglijate până atunci.

— Așa e... că bine zici... Căpitanul e numai bărbatul mă-tii... Nu e tat-tău adevărat.

Și continuă să mă măsoare cu ochii din creștet până în tălpi, ca și cum în locul meu s-ar fi substituit altă persoană.

Cei doi cuceritori ai Plevnei nu mai sunt parcă aceiași pravoslavnici creștini aliați.

Victoria noastră comună trebuie să rămână ispravă numai a unuia dintre noi. Țarul Rusiei caută prilej de ceartă cu regele Carol.

În anul acela, Cotan era băiatul prefectului. Un prefect este stăpânul unui județ întreg. Or, în România de pe vremea aceea, județul Argeș ocupa proporțional cam același spațiu ca și fosta Rusie pe suprafața globului. Băiatul prefectului de Argeș nu putea fi deci decât țarul Rusiei.

Al cui băiat era însă micul său aliat?

Curiozitatea lui Cotan explodează ca și bomba de la Vidin, la picioarele regelui Carol... Mie însă muzica asta nu-mi place.

— Dar tat-tău ce-a fost? Tot căpitan?

— Nu.

— Avocat?

— Nici...

— Doctor?

— Îi...

— Profesor?

— ...

Și Cotan continuă să înșire din ce în ce mai enervat alte patru-cinci profesii, fără să nimerească pe cea adevărată.

Cu doi ani în urmă, profesorul de matematici, exasperat că nu pot pricepe o regulă de trei simplă, mă întrebuse la fel:

LBRIS

We know
books

GEORGE TOPÂRCEANU

**BALADA UNUI
GREIER MIC**

Editura ASTRO

Zice că demult, odată,
 Un pitic s-a însurat
 Cu o văduvă bogată,
 Ce fusese măritată
 Cu un mare om de stat.
 Și-o fi dus ea, altădată, o viață mai tihnită,
 Dar la urmă și piticul a făcut-o fericită...

*Cu muncă și cu răbdare,
 Poți face cât unul mare.*

CUPRINS

BALADE VESELE ȘI TRISTE

Rapsodii de primăvară	3
Cântec	6
Balada morții	7
Balada călătorului	9
Balada Popii din Rudeni	11
Balada munților	14
Pastel	19
Rapsodii de vară	21
Broaștele	26
Acceleratul	27
Sfârșit de vară	29
Rapsodii de toamnă	31
Balada unui greier mic	38
Catrene	40
Manon și Des Grieux	42
Balada chiriașului grăbit	43
Noapte de mai	45
Noapte de iarnă	48
Singuri	51
În drum	52
Noapte de toamnă	53
Romanță	54
Păinjișiș	55
Epilog	56
Distih eroic	56
Infernul	57

PARODII ORIGINALE

În loc de prefață	69
-------------------------	----

Pagini din diferiți autori

<i>Homer:</i>	
Chinurile lui Ulise	70

<i>Alfred De Musset:</i>	
Noapte de august	73
<i>Al. Depărățeanu:</i>	
Vara la țară... ..	77
<i>Dimitrie Bolintineanu:</i>	
Mihai Viteazul și turcii	80
<i>George Coșbuc:</i>	
Țigani	82
<i>A. Mirea:</i>	
Caleidoscop	85
I. Unei fosile	85
II. Bustului meu	86
III. Răspunsul micilor funcționari	88
IV. Răspunsul cometei	90
V. Sonete	92
1. La cinematograful mut	92
2. Sonet teatral	93
3. Un romantic	94
VI. Sahara	94
<i>O. Goga:</i>	
I. Mucenicii	96
II. Vade retro	97
<i>I. Minulescu:</i>	
Trei romane pentru mai târziu	99
I. Romanța automobilului	99
II. Romanță autumnală	101
III. Romanța gramofonului	102
<i>M. Codreanu:</i>	
Sonete parnasiene	105
I. Scamatorul	105
II. Pagliaccio	105
III. Samson și Dalila	106
IV. Testamentul unui poet necunoscut	107

<i>Mircea Dem. Rădulescu:</i>	
Nocturnă	108
<i>Adrian Maniu:</i>	
Menajerie	110
<i>N. Davidescu:</i>	
din Cântarea omului	
I. Ploaia	111
II. Întoarcerea fiului risipitor	112
<i>O domnișoară de pension:</i>	
Misterul nopții	113
<i>Un începător de talent:</i>	
Apostrofe la lună	114
<i>Otilia Cazimir:</i>	
I. Vis alb	115
II. Strofa risipită	116
III. Ariciul	116
<i>Demostene Botez:</i>	
I. Prohod	118
II. Tristeți provinciale	120
III. Cobe	122
<i>Tudor Arghezi:</i>	
I. Psalm	124
II. Menire	125
III. Utrenie	125
IV. Blesteme	126
MIGDALE AMARE	
Prefață	129
Cioara	131
Fum	135
Sonet estival	137
Albumul	138
Sonete pluvioase	138

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
TOPÂRCEANU, GEORGE

Balada unui greier mic / George Topârceanu - București:

Astro, 2010

ISBN 978-606-92310-4-3

821.135.1-1

Editura ASTRO

Str. Iacob Negruzzi, nr. 37A,

Sector 1, București

Tel./Fax: 021 223 04 51

Comenzi la:

www.cartea-mea.ro

www.cartescolara.ro

www.depozit-de-carti.ro

Nota editorului: Au fost operate modificări privind normele ortografice aprobate de Academia Română, exceptând: nici o, nici un, vre o, vre un, vre una, vre unul.

BALADE VESELE ȘI TRISTE

RAPSODII DE PRIMĂVARĂ

I

Sus, prin crângul adormit,

A trecut în taină mare,

De cu noapte, risipind

Șiruri de măgăritare

Din panere de argint,

Stol bălai

De îngerăși

Cu alai

De toporași.

Primăvară, cui le dai?

Primăvară, cui le lași?

II

Se-nalță abur moale din grădină.

Pe jos, pornesc furnicile la drum.

Acoperișuri veste-de-n lumină

Întind spre cer ogeacuri fără fum.

Pe lângă garduri s-a zvântat pământul

Și ies gândacii-Domnului pe zid.

Ferestre amorțite se deschid

Să intre-n casă soarele și vântul.

De prin bălcoane
Și coridoare
Albe tulpane
Fâlfâie-n soare.
Ies gospodinele
Iuți ca albinele,
Părul le flutură,
Toate dau zor.
Unele mătură,
Altele scutură,
Colbul din pătură
Și din covor.

Un zarzăr mic, în mijlocul grădinii,
Și-a răsfiat crenguțele ca spinii
De frică să nu-i cadă la picioare,
Din creștet, vâlul subțirel de floare.

Că s-a trezit așa de dimineață
Cu ramuri albe – și se poate spune
Că-i pentru-ntâia oară în viață
Când i se-ntâmplă-asemenea minune.

Un nor sihastru
Și-adună-n poală
Argintul tot.
Cerule e-albastru
Ca o petală
De miozot.

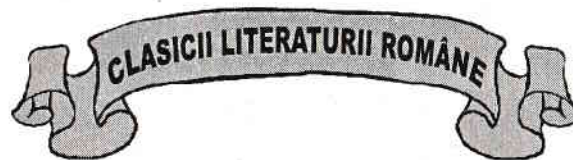
III

Soare crud în liliac,
Zbor subțire de gândac,
Glasuri mici
De rândunici,
Viorele și urzici...
Primăvară, din ce rai
Nevisat de pământeni
Vii cu mândrul tău alai
Peste crânguri și poieni?
Pogorâtă pe pământ
În mătăsuri lungi de vânt,
Lași în urmă, pe câmpii,
Galbeni vii
De păpădii,
Bălți albastre și-nsorite
De omăt topit abia,
Și pe dealuri mucezite
Arături de catifea.

Și pornești departe-n sus
După iarna ce s-a dus,
După trena-i de ninsori
Așternută pe colini...
Drumuri nalte de cocori,
Călăuzii cei străini,
Îți îndreaptă an cu an

LBRIS

We know
books

VASILE ALECSANDRI

DAN, CĂPITAN DE PLAI

Editura ASTRO

A sale brațe albe, obrazu-și dezvelește
 Ș-adaoge-n glas tare: „Mai bine mort de mic
 Decât s-ajungă-n lume prin tine un calic.
 Da! trage brazda, feară, și-ngroapă laolaltă,
 Alături cu pruncul, mândria ta înaltă!“

Năprasnic atunci vodă c-un bici cumplit de foc
 Lovește-h boi să-i mâie, dar boii stau pe loc
 Ș-acoperă copilul cu-o caldă înfășare
 Prin aburii ce iese din deasa lor suflare.
 Și ciocârliă-ncepe cântările-a-și urma,
 Și mama în uimire -ncepe-a lăcrima.

„Muiere! strigă vodă turbat, schimbat în fiară.
 Peri deci și tu pe brazdă, și tâncul fraged piară!“
 Nebun, el se repede, dar n-a făcut doi pași,
 Și iată că tufarii se mișcă a vrăjmași.
 Și iată că s-aude un glas de răzbunare,
 Și iată că se vede o gloată-n fuga mare

Venind cum vine zmeul pe aripă de vânt,
 Cu-o falcă sus în ceruri și alta pre pământ.
 Răzășii sunt, răzășii!... Fugiți, pieriți cu toții.
 Păcatul vă ajunge, neferi și domni, voi, hoții!
 Răzășii în urgie s-apropie de voi
 Ca să vă puie-n juguri, să dați plugul napoi.

.....
 Dispar în clipă hoții, și zarea se deschide,
 Și gloata strigă: „Oarba!“... și copilașul râde.

12 oct. 1888

CUPRINS

DOINE ȘI LĂCRIMIOARE

Doina	3
Altarul monastirei Putna	5
Groza	7
Cântic haiducesc	9
Hora	11
Făt-Logofăt	13
Tatarul	15
Dorul româncei	16
Steluța	18
Lăcrimioare	20
Vezi tu vulturul... ..	21
Canțonetă napolitană	22
La Veneția mult duioasă	23

LEGENDE

Răzbunarea lui Statu-Palmă	25
Ana Doamna	29
Odă statuiei lui Mihai Viteazul	32
Toamna țesătoare	36
Legenda rândunicăi	39
Dan, căpitan de plai	45
Grui-Sânger	60
Legenda ciocârliiei	70

Cuza Vodă	83
Cânticul gîntei latine	84
Hodja Murad-paşa	85
Vântul de la miazăzi	90
Ghioaga lui Briar	96
Prier şi Fata Iernei	101
Soare de iarnă	104
Stroe Plopan	105

PASTELURI

Serile la Mirceşti	110
Sfârşit de toamnă	112
Iarna	113
Gerul	114
Viscolul	115
Sania	115
Miezul iernei	116
La gura sobei	117
Bradul	119
Sfârşitul iernei	120
Oaspeţii primăverii	121
Cucoarele	122
Noaptea	123
Dimineaţa	124
Tunetul	124
Plugurile	125
Sămănătorii	126
Rodica	127
Lunca din Mirceşti	128

Malul Siretului	130
Concertul în luncă	130
Vânătorul	133
Balta	134
Secerişul	135
Pe coastele Calabrei	135
Bărăganul	136
Valul lui Traian	138

MĂRGĂRITĂRELE

Noaptea Sfântului Andrii	141
Deşteptarea României	144
Cânticul Margarinei	147
Păsărica Mărei	148
Floarea oceanului	150
Iahtul	151
Stelele	153
N. Bălcescu murind	154
Anul 1855	156
Banul Mărăcină	157
Dragoş	162
Visul lui Petru Rareş	166
Moldova în 1857	173
Surorii mele	176
Steaua ţării	177
Hora Unirei	179
Presimţire	181
La poezii români	182

Înșiră-te, mărgărite	183
Fântâna	200

OSTAȘII NOȘTRI

Peneș Curcanul	202
Sergentul	209
Păstorii și plugarii	211
Frații Jderi	212
Căpitanul Romano	216
Hora de la Plevna	218
Hora de la Grivița	220
Odă ostașilor români	221

SUVENIRE

Pe malul mării	224
Păsărica	226
Zimbrul și vulpea	227
Adio Moldovei	228
La mormântul lui Gr. Romalo	230
Întoarcerea în țară	231
Bosforul	233
Strofe lui C. Negri	235
Pe un album	238

DIN PERIODICE ȘI POSTUME

15 Mai 1848	239
Hora Ardealului	240
Țara	241
Eroii de la Plevna	243
Legenda crinului	248
Plugul blăstemat	250

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
ALECSANDRI, VASILE

Dan, căpitan de plai / Vasile Alecsandri. - Ed. a 2-a. -
București : Astro, 2015
ISBN 978-606-8148-84-7
821.135.1-1

Editura ASTRO
Str. Iacob Negruzzi, nr. 37A,
Sector 1, București
Tel. / Fax: 021 223 04 51

Comenzi la:
www.cartea-mea.ro
www.cartescolara.ro
www.depozit-de-carti.ro
www.pro-librarie.ro

Tipografia *SHIK & ȘTEFAN SRL*
Strada N. Drăgan nr. 10, sector 5, București

DOINE ȘI LĂCRIMIOARE

Preaiubitului meu părinte Vornic V. Alecsandri
închin aceste doine cu iubire și recunoștință
1853

DOINA*

Doina, doiniță!
De-aș avea o puiculiță
Cu flori galbine-n cosiță,
Cu flori roșii pe guriță!

De-aș avea o mândruliță
Cu ochișori de porumbică
Și cu suflet de voinică!

De-aș avea o bălăioară
Naltă, veselă, ușoară,
Ca un pui de căprioară!

Face-m-aș privighetoare
De-aș cânta noaptea-n răcoare
Doina cea dismierdătoare!

* Doina este cea mai vie expresie a sufletului românesc. Ea cuprinde simțirile sale de durere, de iubire și de dor. *Melodia* doinei, pentru cine o înțelege, este chiar plângerea duioasă a patriei noastre după gloria sa trecută! (n.a.)

Doina, doiniță!

De-aș avea o pușculiță
Și trei glonți în punguliță
Și-o sorioară de bărdiță!

De-aș avea , pe gândul meu,
Un cal aprig ca un leu,
Negru ca păcatul greu!

De-aș avea vro șapte frați,
Toți ca mine de bărbați
Și pe zmei încălecați!

Face-m-aș un vultur mare,
De-aș cânta ziua, la soare,
Doina cea de răzbunare!

Doina, doiniță!

Și i-aș zice: „Mândruliță,
Mă jur p-astă cruciuliță
Să te țin ca un bădiță!“

Și i-aș zice: „Voinicele,
Să te-ntreci cu rândunele
Peste dealuri și vâlcele!“

Și le-aș zice: „Șapte frați,
Faceți cruce și jurați
Vii în veci să nu vă dați!“

Hai, copii, cu voinicie,
Să scăpăm biata moșie
De păgâni și de robie!

1842

ALTARUL MONASTIREI PUTNA*

Domnul Ștefan, viteaz mare, ce-au dat groaza prin păgâni,
Locaș sfânt creștinătăței astăzi vrea să facă dar,
Și pe malurile Putnei, cu vitejii săi români,
Însuși merge să aleagă locul sfântului altar.

Mare obștie-l urmează și pe culme se lățește,
Precum aburii pe baltă când lumina asfințește.

Căpitani, oșteni cu zale și cu platoșe de fer
Pe-ai lor cai sirepi stau mândri ca la semnul de război,
A Moldovei steag de fală fâlfâie falnic în cer;
Buciumul vuieste-n munte, sună valea de cimpoi.
Iată că lângă-o movilă domnul Ștefan s-au oprit!
Totul tace!... ochii țință, stă poporul neclintit.

* Subiectul acestei balade l-am cules în Bucovina, și chiar la monastirea Putnei, unde se află mormântul eroului care a zidit-o (n.a.)

LBRIS

We know
books

Mihai Eminescu
Poezii și proză

Ediția a II-a

BUCUREȘTI, 2018

că venise în câmp ca să citească, că citind adormise. Camera obscură, viața cea trecută a unui om, ce se numea Dionis, ciudat... el visase! „Ah! gândi el – cartea mea mi-a făcut șotia asta; în urma cetirei ei, am visat atâtea lucruri extraordinare. Ce lume străină, ce oameni străini, ce limbă, parcă era a noastră, dar totuși străină, alta...” Ciudat! Călugărul Dan se visase mirean cu numele Dionis... pare că se făcuse în alte vremi, între alți oameni! Ciudat! „Ah! meștere Ruben, zise el zâmbind, cartea ta într-adevăr minunată este!... numai de n-ar ameți mintea; acuma simt eu, călugărul, că sufletul călătorește din veac în veac, același suflet, numai că moartea-l face să uite că a mai trăit.” Bine zici, meștere Ruben, că egiptenii aveau pe deplin dreptate cu metempsicoza lor. Bine zici cum că în sufletul nostru este timpul și spațiul cel nemărginit și nu ne lipsește decât varga magică de a ne transpune în oricare punct al lor am voi. Trăiesc sub domnia lui Alexandru-Vodă și-am fost tras de-o mână nevăzută în vremi ascunse în viitorul sufletului meu. Câți oameni sunt într-un singur om? Tot atâția câte stele sunt cuprinse într-o picătură de rouă sub cerul cel limpede al nopții.

.....

CUPRINS

Poezii

La mormântul lui Aron Pumnul	4
Ce-ți doresc eu ție, dulce Românie	6
Junii corupți	8
Venere și Madonă	12
Epigonii	15
Mortua est!	20
Înger și demon	23
Floare albastră	28
Împărat și proletar.....	31
Făt-Frumos din tei	40
Crăiasa din povești	44
Lacul	46
Dorința	47
Călin (File din poveste)	49
Povestea codrului	59
Povestea teiului	62
O, rămâi	66
De câte ori, iubito... ..	68
Freamăt de codru	69
Revedere	71
O, mamă... ..	73
Scrisoarea I	74
Scrisoarea III	80
Luceafărul	91
Iubind în taină	107
Sonete	108
Departate sunt de tine	111

S-a dus amorul...	112
Pe aceeași ulicioară...	115
Trecut-au anii...	117
Despărțire	118
De ce nu-mi vii	120
Doina	122
La steaua	125
Pe lângă plopii fără soț...	126
Glossă	128
Odă	132
Veneția	133
Cu mâne zilele-ți adăogi...	134
Somnoroase păsărele	136
Ce te legeni...	137
La mijloc de codru...	138
Mai am un singur dor	139
Nu voiu mormânt bogat (variantă)	141
Privesc orașul-furnicar	143
Ai noștri tineri...	145
Fiind băiet păduri cutreieram	146
Copii eram noi amândoi...	148
Dintre sute de catarge	152
Rugăciune	153
Colinde, colinde	154
Criticilor mei	155
Sara pe deal	157

Proză

Făt-Frumos-din-Lacrimă	160
Călin-Nebunul	185
Sărmanul Dionis (<i>Fragment</i>)	198

Tipografia **SHIK & ȘTEFAN** SRL
Strada N.Drăgan nr. 10, sector 5, București

LBRIS

We know
books

ION CREANGĂ

POVEȘTI
POVESTIRI
AMINITIRI DIN COPILĂRIE

BUCUREȘTI, 2019

uncrop, s.n. – apă clocotită; petrecerea care se face, la țară, luni după nuntă.

V

- vasilisc*, s.m. – animal fabulos care ucide cu privirea.
vărzare, s.f. – plăcintă de post umplută cu varză, ceapă, știr, mărar etc.
vătală, s.f. – cadru dreptunghiular pe care se sprijină spata, la războiul de țesut.
vătăman, s.m. – ajutorul vornicului la încasarea dărilor; vătășel.
vergi (a duce *vergile cuiva*) – a duce grija, a se teme pentru cineva.
vidmă, s.f. – vrăjitoare.
vîndereu, s.m. – șoim mic.
vornic, s.m. – în trecut, la sate – perceptor; mai târziu – primar.

Z

- zamparagiu*, s.m. – desfrânat, haimana.
zăhăi, vb. – a neliniști, a supăra.
zăhăit, adj. – părăsit, răscolit.
zămori, vb. – a-și astâmpăra foamea, setea, cu puțin.
zăpsi, vb. – a prinde pe cineva asupra faptului.
zărghit, adj. – smintit.
zăticeală, s.f. – stânjenire, supărare.
zbânțuit, s.m., adj. – obraznic, ștrengar.
zghihui, vb. – a zgâlțâi.
zmârdoare, s.f. – ființă murdară, scârbă.

Cuprins

Povești

Povestea porcului	5
Soacra cu trei nurori	22
Capra cu trei iezi	30
Punguța cu doi bani	39
Dănilă Prepeleac	44
Povestea lui Harap-Alb	58
Fata babei și fata moșneagului	114
Ursul păcălit de vulpe	121
Ivan Turbincă	124
Lupul la stână	141

Povestiri

Povestea unui om leneș	145
Moș Ion Roată și Unirea	147
Popa Duhu	151
Cinci pâni	157
Moș Ion Roată și Vodă-Cuza	162
Acul și barosul	168
Inul și cămeșa	171
Pâcală	174
Prostia omenească	177

Amintiri din copilărie

I. [Descrierea satului Humulești]	183
[Nică la școlile din Humulești și Broșteni]	184
II. [Portretul mamei]	202
[La cireșe]	210
[Pupăza din tei]	213
[La scăldat]	220
III.	225
IV. [Plecarea lui Nică la seminarul de la Socola]	251
<i>Glosar</i>	261

Povestea porcului

Cică erau odată o babă și un moșneag: moșneagul de-o sută de ani, și baba de nouăzeci; și amândoi bătrânii aceștia erau albi ca iarna și posomorâți ca vremea cea rea din pricină că nu aveau copii. Și, Doamne! tare mai erau doriți să aibă măcar unul, căci, cât era ziua și noaptea de mare, ședeau singurei ca cucul și le țiuiau urechile, de urât ce le era. Și apoi, pe lângă toate aceste, nici vreo scofală mare nu era de dânșii: un bordei ca vai de el, niște țoale rupte, așternute pe laițe, și atâta era tot. Ba de la o vreme încoace, urâtul îi mânca și mai tare, căci țipenie de om nu le deschidea ușa; parcă erau bolnavi de ciumă, sărmanii!

În una din zile, baba oftă din greu și zise moșneagului:

— Doamne, moșnege, Doamne! De când suntem noi, încă nu ne-a zis nime tată și mamă! Oare nu-i păcat de Dumnezeu că mai trăim noi pe lumea asta? Căci la casa fără de copii nu cred că mai este vrun Doamne-ajută!

— Apoi dă, măi babă, ce putem noi face înaintea lui Dumnezeu?

— Așa este, moșnege, văd bine; dar, până la una, la alta, știi ce-am gândit eu astă-noapte?

— Știu, măi babă, dacă mi-i spune.

— Ia, mâine dimineață, cum s-a miji de ziuă, să te scoli și să apuci încotro-i vedea cu ochii; și ce ți-a ieși înainte întâi și-ntâi, dar a-fi om, da' șarpe, da', în sfârșit, orice altă jivină a fi, pune-o în traistă și o adă acasă; vom crește-o și noi cum vom putea, și acela să fie copilul nostru.

Moșneagul, sătul și el de-atâta singurătate și dorit să aibă copii, se scoală a doua zi dis-dimineață, își ia traista

LIBRIS | We know books

în băț și face cum i-a zis baba... Pornește el și se duce tot înaintea pe niște ponoare, până ce dă peste un bulhac. Și numai iaca că vede în bulhac o scroafă cu doisprezece purcei, care ședeau tologiți în glod și se păleau la soare. Scroafa, cum vede pe moșneag că vine asupra ei, îndată începe a grohăi, o rupe de fugă, și purceii după dânsa. Numai unul, care era mai ogârjit, mai răpănos și mai răpciugos, neputând ieși din glod, rămase pe loc.

Moșneagul degrabă îl prinde, îl bagă în traistă, așa plin de glod și de alte podoabe cum era, și pornește cu dânsul spre casă.

— Slavă ție, Doamne! zise moșneagul, că pot să duc babei mele o mângâiere! Mai știi eu? Poate ori Dumnezeu, ori dracul i-a dat în gând ieri noapte de una ca asta.

Și cum ajunge-acasă, zice:

— Iaca, măi băbușcă, ce odor ți-am adus eu! Numai să-ți trăiască! Un băiat ochios, sprâncenat și frumușel de nu se mai poate. Îți seamănă ție, ruptă bucățică!... Acum pune de lăutoare și grijește-l cum știi tu că se grijesc băieții: că, după cum vezi, îi cam colbăit, mititelul!

— Moșnege, moșnege! zise baba, nu râde, că și aceas-ta-i făptura lui Dumnezeu; ca și noi... Ba poate... și mai nevinovat, sărmanul!

Apoi, sprintenă ca o copilă, face degrabă leșie, pre-gătește de scaldătoare și, fiindcă știa bine treaba moși-tului, lă purcelul, îl scaldă, îi trage frumușel cu untură din opaiț pe la toate încheieturile, îl strânge de nas și-l su-muță, ca să nu se deoache odorul. Apoi îl piaptănă și-l grijește așa de bine, că peste câteva zile îl scoate din boală; și cu tărăte, cu cojițe, purcelul începe a se înfiripa și a crește văzând cu ochii, de-ți era mai mare dragul să te uiți la el. Iară baba nu știa ce să mai facă de bucurie că are un băiat așa de chipos, de hazliu, de gras și învelit ca un pe-pene. Să-i fi zis toată lumea că-i urât și obraznic, ea ținea

una și bună, că băiat ca băiatul ei nu mai este altul! Numai de-un lucru era baba cu inima jignită: că nu putea să le zi-că tată și mamă.

Într-una din zile, moșneagul voiește a merge la târg să mai cumpere câte ceva.

— Moșnege, zise baba, nu uita să aduci și niște roșco-ve pentru ist băiat, că tare-a fi dorit, mititelul!

— Bine, măi babă. Dar în gândul său: „Da' mânca-l-ar brânca să-l mănânce, surlă, că mult mă mai înăduși cu dânsul. De-am avea pâine și sare pentru noi, da' nu să-l mai îndop și pe dânsul cu bunătați... Când m-aș potrivi eu babei la toate cele, apoi aș lua câmpii!“

În sfârșit, moșneagul se duce la târg, târguiește el ce are de târguit și, când vine acasă, baba îl întrebă, ca tot-deauna:

— Ei, moșnege, ce mai știi de pe la târg?

— Ce să știi, măi babă? Ia, nu prea bune vești: împă-ratul vrea să-și mărite fata.

— Și asta-i veste rea, moșnege?

— D-apoi îngăduiește puțin, măi babă, că nu-i numai atâta, că, de ce-am auzit eu, mi s-a suit părul în vârful capului. Și când ți-oi spune până la sfârșit, cred că ți s-a încrâncena și ție carnea pe tine.

— Da' de ce, moșnege? Vai de mine!

— D-apoi, iaca de ce, măi babă, ascultă: Împăratul a dat de știre, prin crainicii săi, în toată lumea, că oricine s-a afla să-i facă, de la casa aceuia și până la curțile împă-rătești, un pod de aur pardosit cu pietre scumpe și fel de fel de copaci, pe de-o parte și de alta, și în copaci să cânte tot felul de păsări, care nu se mai află pe lumea asta, ace-luia îi dă fata; ba cică-i mai dă și jumătate din împărăția lui. Iară cine s-a bizui să vină ca s-o ceară de nevastă și n-a izbuti să facă podul, așa cum ți-am spus, aceuia pe loc îi și taie capul. Și cică până acum o mulțime de feciori de crai și de împărați, cine mai știe de pe unde au venit, și niciunul

LBRIS

We know
books

Ioan Slavici

Basme
Budulea Taichii

Basme

Zâna Zorilor	5
Florița din codru	52
Ileana cea șireată	76
Limir-împărat	89
Doi feți cu stea în frunte	116
Spaima zmeilor	128
Ioana mamei	138
Păcală în satul lui	152
Băiet sărac	171
Budulea Taichii	195

LEPUS | We know
books
Editor: George Huzum

Coperta: Laura Teodora Rădulescu

Tehnoredactor: Daniela Dumitrescu

Basme

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
SLAVICI, IOAN

Basme: Budulea Taichii / Ioan Slavici. - Ed. a 2-a. -

București : Astro, 2016

ISBN 978-606-8660-20-2

821.135.1-34

Editura ASTRO

Str. Iacob Negruzzi, nr. 37A,

Sector 1, București

Tel./Fax: 021 223 04 51

Comenzi la:

www.cartea-mea.ro

www.cartescolara.ro

www.depozit-de-carti.ro

www.pro-librarie.ro

A fost ce-a fost; dacă n-ar fi fost, nici nu s-ar povesti. A fost odată un împărat, un împărat mare și puternic; împărăția lui era atât de mare, încât niți nu se știa unde se începe și unde se sfârșește.

Unii ziceau că ar fi fără de margini, iar alții spuneau că țin minte de a fi auzit din bătrâni că s-ar fi bătut odinioară împăratul cu vecinii săi, din care unii erau și mai mari, și mai puternici, iară alții mai mici și mai slabi decât dânsul.

Despre împăratul acesta a fost mers vorba cât e lumea și țara, cum că cu ochiul cel de-a dreapta tot râde, iară cu cel de-a stânga tot lăcrămează neîncetat. În zadar se întreba țara, că oare ce lucru să fie acela, că ochii împăratului nu se pot împăca unul cu altul. Dacă mergeau voinicii la împăratul, ca să-l întrebe, el zâmbea a râde și nu le zicea nimic. Așa rămase vrajba dintre ochii împăratului o taină mare, despre care nu știa nimeni nimic, afară de împăratul.

Crescură feciorii împăratului. Ce feciori! Ce feciori! Trei feciori în țară, ca trei luceferi pe cer!

Florea, cel mai bătrân, era de un stângen de înalt, cu niște umeri, încât nu l-ai putea măsura cu patru pălmi cruciș.

Cu totul alta era Costan: mic la statură, îndesat la făptură, cu brațul de bărbat, cu pumnul îndesat.

Al treilea și cel mai tânăr fecior al împăratului e Petru: înalt, dar subțire, mai mult fată decât fecior. Petru nu face multă vorbă: el râde și cântă, cântă și râde, de dimineată până în seară.

Numai câte odată-l vede omul mai întunecat, dă cu mâna pletele în dreapta și în stânga de pe frunte, și atunci ți se pare că vezi pe un bătrân din sfatul împăratului.

— Măi Floreo, tu ești acum mare; du-te și întreabă pe taica, pentru ce-i plânge lui un ochi, iar altul râde pururea.

Așa zise Petru către frate-său Florea într-o bună dimineată. Dar Florea nu s-a dus: el știa încă de mic că împăratul se supăra, dacă-l întreba cineva de astă treabă.

Tot așa o păți Petru și cu frate-său Costan.

— Nu cutează nici unul; lasă c-o-i cuteza eu, zise la urmă Petru. Vorba fu zisă; lucrul fu gata. Petru merse ca să întrebe. Oarbă-ți fie mumă-ta! ce treabă ai tu de aceea?! îi zise împăratul mânios, și-i dete o palmă pe de-a dreapta și alta pe de-a stânga.

Petru se duse supărat și spuse fraților săi cum a pățit-o cu tatăl său.

De când a întrebat Petru de treaba ochilor, se părea cum că ochiul cel din stânga plânge mai puțin, iară cel de-a dreapta râde mai mult.

Petru își întări inima și mai merse o dată la împăratul. O palmă e o palmă, și două-s două!

Gândi și făcu.

O păți din nou, cum a mai pățit-o.

Ochiul cel din stânga lăcrăma acuma numai din când în când, iară cel din dreapta se părea a fi înjunit cu zece ani.

— Dacă e treaba așa, gândi acum Petru, apoi știi eu ce-o-i face. Atâta mă duc, atâta întreb, atâta rabd la palmi, până ce nu vor râde amândoi ochii.

A zis-o, a și făcut-o! Petru nu zicea nimic de două ori.

— Fătul meu, Petre! zise împăratul, acuma mai blând și râzând cu amândoi ochii. Eu văd că ție nu-ți iese grija din cap; ți-o-i spune dar treaba cu ochii mei. Vezi, ochiul acesta râde de bucurie, când văd că am așa trei feciori ca voi; iar celălalt plânge, pentru că mă tem că voi nu veți fi în stare să împărățiți în pace și să apărați țara de vecinii cei vicleni. Dacă-mi veți aduce însă apă de la fântâna Zânei Zorilor, ca să mă spăl cu ea pe ochi, îmi vor râde amândoi ochii, căci voi ști că am feciori voinici, pe care mă pot răzema.

Așa zise împăratul. Petru-și luă pălăria de pe prisă și se duse să spună fraților săi ce-a auzit.

Feciorii împăratului se puseră la sfat și gătiră lucrul pe scurt, cum se cade între frații cei buni.

Florea, ca cel mai bătrân dintre cei trei, se duse în grajd, alese calul cel mai bun și mai frumos, puse șaua pe el și apoi luă ziua-bună de la casă și masă. „Mă duc, zise către frații săi, și dacă nu voi veni într-un an, o lună, o săptămână și o zi cu apă de la fântâna Zânei Zorilor, să vii tu Costane după mine“. Se duse.

Trei zile și trei nopți Florea nu mai stătu; calul zbură ca năluca peste munți și peste văi până ce n-ajunse la marginile împărăției.

Jur împrejur pe lângă împărăție era o prăpastie adâncă și peste această prăpastie o singură punte. La puntea asta mai stătu Florea o dată: să privească înapoi, apoi să iee „ziua-bună“ de la țară.

LBRIS

We know
books

OCTAVIAN GOGA

DOINA

Editura ASTRO

Furtunile când zbuciumă văzduhul
 Și vifore-n păgână răzvrătire
 Aprind temutul fulgerelor caier,
 Când îngenunche pocăita minte,
 Tu gemi atunci, cu îngrozita fire,
 Cutremurat de-aducerile-aminte.

Când limpede va legăna amurgul
 În lumi de stele-un cântec de fecioare,
 Un cântec care-și flutură sfiala,
 Și-aprins, văpaia patimii răsfrânge,
 Atunci, topit în ruga-i arzătoare,
 Tu, suflete, cu jalea lui vei plânge...

*

Dar, câtă vreme lunci vor fi în floare
 Și-un trandafir va mai trăi în fire,
 Cât buzele vor cere sărutare
 Și florile vor cere stropi de rouă,
 Și câtă vreme, tainică iubire,
 Scânteia ta vei mai aprinde, nouă;

Când crini nuntesc în razele de soare
 Și mândri țin alaiul strălucirii,
 În vifore și în adânc de mare,
 În stelele ce râd în împrejururi,
 Pierzându-te în taina sfânt-a firii,
 Vei dăinui tu, suflete, de-a pururi...

CUPRINS

POEZII (1905)

Rugăciune	3
Plugarii	5
Noi	8
Oltul	9
Casa noastră	12
Apostolul	15
Dascălul	17
Dăscălița	20
Bătrâni	22
Reîntors	23
Depart	25
În codru	27
Dimineața	29
Pe înserate	31
De la noi	32
Cântăreșilor de la oraș	34
Sara	37
Lăutarul	38
La groapa lui Laie	39
Pripeag	41

Pace	42
Ruga mamei	43
Toamna.	46
Copiilor	47
Părăsit	49
Despărțire	50
Învins.	51
Solus ero	52
Noapte	53
Clăcașii.	57
Așteptare.	62

NE CHEAMĂ PĂMÂNTUL (1909)

Fecunditas	65
Cântecele mele.	66
Cosașul.	68
De demult...	70
Colindă.	72
Un om	73
Graiul pâinii	76
Cain	78
În munți	80
Cantorul cimpoi	82
Străinul.	84
Scrisoare	86
Lăcaș străbun	87
Asfințit	90

Carmen.	92
O rază	94
Sufletul.	97
Răsună toaca...	98
Cântece.	99
Sonet	103
Sonet	104
E sărbătoare	105
Poezie	106

DIN UMBRA ZIDURILOR (1913)

Revedere	109
--------------------	-----

Din umbra zidurilor

Oaspe vechi	110
Agonie	112
Paris	114
Ziua	114
Notre Dame	115
Felinarul	116
În muzeu	117
Mama	121
Măsuța mea	123

Cântă apele

La mal	125
Aeternitas	126
De profundis	127
Lacul	128

Eu stau la mal...	130
Scrisoarea ta...	130
Gândește-te...	131
Scirocco	132

Coarde vechi

Poet	133
Doina.	134
Voi veniți cu mine...	136
Inima.	138
Strămoșii.	139
Carmen laboris.	142
Scrisoare	144
Moș Crăciun.	146
Eu știu un basm	147

Clipe

Trage-ți oblonul	149
Un trandafir se stinge	150
Taina	150
Toamnă nouă.	152
Mă-ntorc din nou....	153
Amurg	153
O lacrimă.	154
Moștenire	155
O clipă	156

CÂNTECE FĂRĂ ȚARĂ (1916)

Fără țară	157
Așteptare.	159
Pajurei cu două capete	160

Sângele.	162
În pacea mută	164
Portretul	165
Apostolul.	168
În mormânt la Argeș	169
Pribeag străin	170
Lupul.	171
Bobotează	172
Trecea convoiul mortuar.	173
Poveste.	174
Sufletul.	176

Editor: George Huzum
Tehnoredactor: Angela Ardeleanu

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
GOGA, OCTAVIAN

Doina / Octavian Goga - București: Astro, 2010
ISBN 978-606-92310-3-6

821.135.1-1

Editura ASTRO

Str. Iacob Negruzzi, nr. 37A,
Sector 1, București
Tel./Fax: 021 223 04 51

Comenzi la:

www.cartea-mea.ro

www.cartescolara.ro

www.depozit-de-carti.ro

Nota editorului: Au fost operate modificări privind normele ortografice aprobate de Academia Română, exceptând: nici o, nici un, vre o, vre un, vre una, vre unul.

POEZII
1905

RUGĂCIUNE

Rătăcitor, cu ochii tulburi,
Cu trupul istovit de cale,
Eu cad neputincios, stăpâne,
În fața strălucirii tale.
În drum mi se desfac prăpăstii,
Și-n negură se-mbracă zarea,
Eu în genunchi spre tine caut:
Părinte,-orânduie-mi cărarea!

În pieptul zbuciumat de doruri
Eu simt ispitele cum sapă,
Cum vor să-mi tulbure izvorul
Din care sufletul s-adapă.
Din valul lumii lor mă smulge
Și cu povața ta-nțeleaptă,
În veci spre cei rămași în urmă,
Tu, Doamne, văzul meu îndreaptă.

Dezleagă minții mele taina
Și legea farmecelor firii,

Sădește-n brațul meu de-a pururi
Tăria urii și-a iubirii.
Dă-mi cântecul și dă-mi lumina
Și zvonul firii-ndrăgostite,
Dă-i raza soarelui de vară
Pleoapei mele ostenite.

Alungă patimile mele,
Pe veci strigarea lor o frânge,
Și dă durerea altor inimi
Învață-mă pe mine-a plânge.
Nu rostul meu, de-a pururi pradă
Ursitei măștere și rele,
Ci jalea unei lumi, părințe,
Să plângă-n lacrimile mele.

Dă-mi tot amarul, toată truda
Atâtor doruri fără leacuri,
Dă-mi viforul în care urlă
Și gem robiile de veacuri.
De mult gem umiliții-n umbră,
Cu umeri gârbovi de povară...
Durerea lor înfricoșată
În inimă tu mi-o coboară.

În suflet seamănă-mi furtună,
Să-l simt în matca-i cum se zbate,

Cum tot amarul se revarsă
Pe strunele înfiorate;
Și cum sub bolta lui aprinsă,
În smalț de fulgere albastre,
Încheagă-și glasul de aramă:
Cântarea pătimirii noastre.

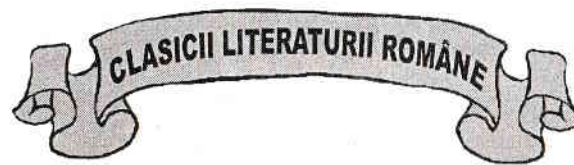
PLUGARII

La voi aleargă totdeauna
Truditu-mi suflet să se-nchine;
Voi singuri străjuți altarul
Nădejzii noastre de mai bine.
Al vostru-i plânsul strunei mele,
Creștini ce n-aveți sărbătoare,
Voi, cei mai buni copii ai firii,
Urziți din lacrimi și sudoare.

Cu mila-i nesfârșită, cerul
Clipirii voastre-nduioșate
I-a dat cea mai curată rază
Din sfânta lui seninătate.
El v-a dat suflet să tresară
Și inimă să se-nfioare,
De glasul frunzelor din codru,
De șopot tainic de izvoare.

LBRIS

We know
books

BARBU ȘTEFĂNESCU DELAVRANCEA

PĂGINI ALESE

Editura ASTRO

Iar la urma urmelor, tocmai la coadă, Prostia, rumenă și voinică, se târa mulțumită, de-a îmboulea... Dar ce-i păsa?... Ca ea nu era nimenea. Și, la dreptul lui Dumnezeu vorbind, nici una din celelalte, de-atunci și până azi, n-a sălășluit mai fericit în mai multe capete omenești.

CUPRINS

TEATRU

Apus de Soare

Dramă în IV acte (1503-1504) 3

NUVELE ȘI POVESTIRI

Sultănica 89

Bunicul 116

Bunica 120

Sorcova 125

Fata moșului 131

Zobie 148

Pravoslavnicul și slăninele 157

PARAZIȚII (1893)

Hagi-Tudose 163

Domnul Vucea 185

BASME

Neghiniță 211

Poveste 225

Norocul dracului 238

Palatul de cleștar 253

LIBRIS

Editor: George Huzum

We know
books

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
DELAVRANCEA, BARBU ȘTEFĂNESCU

Pagini alese / Barbu Ștefănescu Delavrancea. –

Ed. a 2-a. - București : Astro, 2015

ISBN 978-606-8148-90-8

821.135.1-821

Editura ASTRO

Str. Iacob Negruzzi, nr. 37A,

Sector 1, București

Tel. / Fax: 021 223 04 51

Comenzi la:

www.cartea-mea.ro

www.cartescolara.ro

www.depozit-de-carti.ro

www.pro-librarie.ro

TEATRU

APUS DE SOARE
(1503-1504)

Dramă în IV acte

PERSONAJE

ȘTEFAN CEL MARE
BOGDAN
LOGOFĂTUL TĂUT
POSTELNICUL TOADER
VORNICUL JURJ
HATMANUL ARBORE
PÂRCĂLABUL DRAGOȘ
PÂRCĂLABUL ALEXA
PÂRCĂLABUL GRUMAZĂ
PÂRCĂLABUL ȘANDRU
PÂRCĂLABUL COSTEA
PÂRCĂLABUL NEGRILĂ
BĂTRÂNUL ȘTEFUL, fost pârcălab
BĂTRÂNUL HRĂMAN, fost pârcălab
PAHARNICUL ULEA
CLUCERUL HRINCOVICI
VAMEȘUL CHIRACOLA
CLUCERUL MOGHILĂ
STOLNICUL DRĂGAN
JITNICERUL STAVĂR
PETRU RAREȘ
DOFTORUL IERONIMO DA CESENA
DOFTORUL ȘMIL
DOFTORUL KLINGENSPORN
ȚUGULEA MOGHILĂ
UN PIETRAR

DOAMNA MARIA

IRINA, fata pârcealabului Dajbog, + 1476

REVECA, fata comisului Huru, + 1476

BĂLAȘA, fata pârcealabului Oană, + 1484

ILINCA, fata pârcealabului Gherman, + 1484

DOMNICA, fata hatmanului Arbore

ANCUȚA, fata pârcealabului Toader

OLEANA, fata vornicului Duma

FIRA, fata pârcealabului Dragoș

LISANDRA, fata pârcealabului Alexa

JOIȚA, fata pârcealabului Ivenco

NEAGA, fata pârcealabului Șandru

ILEANA, fata pârcealabului Ivașcu

HERA, fata pârcealabului Grumază

STĂNIȘOARA, fata pârcealabului Ieremia

OANA

DOCHIA

Căpitani, copiii de casă, aprozi, hotnogi, hânsari*, etc.

* *Hânsar, hînsar* – nume dat unora dintre căpitanii care stăteau în fruntea celor 13 căpităni din care se compunea armata țării în vechea Moldovă.

ACTUL I

În stânga – o aripă a castelului din Suceava, cu ferestre cu grătii de fier, sfârșindu-se cu o terasă pusă pe tălpi de piatră. O ușă dă pe terasă. Mai departe se vede turnul castelului. În dreapta – o poartă. Ceva mai în fund – un puț cu două roate și cu un colac de piatră. O albie cu apă de nălbît. Lângă puț – o salcie pletoasă. Ograda domnească, cu arbori și copaci bătrâni, înconjurată cu ziduri vechi. Jețuri, scobite în piatră, la umbra copacilor. În fund – o parte din orașul Suceava și valea râului Suceava șerpuiind dinspre munte.

E o zi de toamnă. Vântul suflă. Frunzele cad.

SCENA I

Irina, Reveca, Bălașa, Ilinca, Ileana, Domnica, Ancuța, Oleana, Fira, Lisandra, Joița, Hera, Neaga, Stănișoara, Oana, Dochia și Țugulea Moghilă.

(La ridicarea cortinii toate lucrează.)

IRINA: Cum, cum?

FIRA: Ei, așa... Zic, se duse, se duse, până dete d-un balaur...

JOIȚA: Mai încet, Hera. Dai peste țeavă... De un ce, Zam-firo?... Și tu, Lisandra, bate mai domol... Na! iar ai încurcat firele...

LBRIS

We know
books

Petre Ispirescu

SNOAVE sau
POVEȘTI POPULARE
•
POVESTIRI ISTORICE

BUCUREȘTI, 2019

Cu ce drept ai primit-o? Să dai dară punga înapoi omului ce a găsit-o, și să aștepti până ți se va găsi punga ce tu ai pierdut. Iară tu, creștine, adaoase vodă, întorcându-se către tânguitor, să păstrezi punga până ce se va arăta cel ce a pierdut-o.

Așa se și făcu căci nu era chip să se facă într-altfel. Vlad vodă Țepeș judecase. Neguțătorul o păți și se căi toată viața lui de fapta cea neomenoasă ce săvârși. Ce să zici? Nu e după cum vrea omul, ci după cum vrea Domnul. Voind a păcăli pe cel ce îi găsisese punga, se păcăli însuși pe sine.

Leca Morariu publică după moartea lui P. Ispirescu

în revista „Făt-Frumos“, Cernăuți, an IX, 1934, nr. 5-6, p. 130-135; an X, nr 12, 1935, p. 83 și 160, câteva povestiri istorice inedite despre Vlad-Țepeș.

Între ele figurau și cele apărute în: „Educatoul“ (*Dreptatea lui Vlad-Țepeș și Cetatea Poenari*, tipărite însă fără titlu.

CUPRINS

SNOAVE sau POVEȘTI POPULARE

DIN VOLUME

Snoave
sau povești populare (1879)

Păpara	7
Glas al șaptelea	9
Lupul părcălab	11
Boiangiul și snovosul	14
Știți voi ce zice în cartea aceasta?	17
Ieftin și scump	19
Bolnavul și doctorul	21
Las' să zică, numai eu să nu-ți dau	24
Scrie, logofete, scrie!	25
Bobârnacul neamțului	27
Gard peste mort	29
Săracilor mâni multe!	30
Muierea fățarnică	32
Vorbele bătrânești sunt pietre nestimate	37
Vulpea firoscoasă	40
Minunea resteului	42
Bucatele afumate	44
Dă-o și tu, înainte!	46
Pasărea cu coada lungă	48
Astronomul, doctorul și țăranul	50
Descoperirea hoției cu paiele	52

Gruia	54
Perechea nemerită	55
Bărbatul obrocit	56
Bărbatul cu iabașaua	57
Haita de câini	58
Muierea ce ascultă de povețele bărbatului său răposat	60
O vorbă care deslușește tot	62
Planul Sântului Petru	63
Alegerea țiganului de domn	65
Moș Apeș	66
Varza roșie	67
Neajunsurile socotelii cu bobii	69
Păcăliciul păcălit	71
Facerea muierii	74
Popii de la Richițele	76
Țiganul iertat de Dumnezeu de la robie	77
Cum poate să-și calce țiganul jurământul	78
Muierea vindecată de boala iubitului	79
Iapa țiganului	81
Sârbul nemângâiat de pierderea muierii	82
Mocanul nedus pe la biserică	83
Tararaua nemțească	84
Inimoșia țiganului Lăcătuș	86

Basmе, snoave și glume (1883)

Câtea-n varză	88
Advocatul gonit din rai	96
Statornicie bețivească	100
Multe meșteșuguri nu folosesc totdeauna	102

Povești morale (1886)

Ispravnicul pocăit	104
Copilul cel istet	108
Ariciul și vulpea	113
Țapul și șarpele	116
Gazda norocului	118
Căinele leneș	122
Bogăția și veselia	124
Judecata vulpei	128

DIN PERIODICE

Neguțătorul și chirigiul	135
Popa, călugărul și turcul	140
Ban la ban trage	143
Tifla sub giubea	144
Cum cugetă sasul	146
Finul popii	148
Mierloiul și scatiul	150
Mumă cu d-a sila	153
În Moldova și la Dumnezeu toate sunt cu putință	156
Copilul și șarpele	160
Trei snoave	162
Lipitura casei	168
Doi necunoscuți	173

DIN VOLUME

Isprăvile și viața lui Mihai Viteazu 181

DIN PERIODICE ȘI POSTUME

Istoria lui Ștefan cel Mare și Bun 219

ALTE POVESTIRI
DESPRE ȘTEFAN CEL MARE

Povestea lui Ștefan-Vodă și a credinciosului său nouraș 269

Povestea lui Tolpa țiganul și Ștefan-Vodă cel Bun și Mare ... 272

Doamna lui Neagoe-vodă 279

Cetatea Poenari 282

Dreptatea lui Vlad Țepeș 285

Copilul netoatei 287

Viața și faptele lui Vlad Țepeș 294

Povești despre Vlad-vodă Țepeș 306

Snoave sau povești populare (1879)

Păpara

Doi amici se întâlnesc. Se întreabă, se cercetează de sănătate. Apoi unul din ei zise:

— Ei! ce te faci tu azi? Unde a să petreci seara?

— Astăzi sunt invitat la masă la un amic al meu intim. Dacă vrei, vino și tu; el șade în strada Frântă, nr....; avem să petrecem bine la el.

— Dară eu cunosc pe amicul tău numai din auzite, cum a să merg eu la masă la el?

— Ce-ți pasă? El este un om cumsecade și te va priimi bine când va auzi că-mi ești amic. La 6 ore punct să fii acolo.

Amicul acesta se întâlnește cu altul și, crezând că în puterea amiciei[i] amicului său va putea fi priimit la masă și cestă-lalt amic, îl invită dară și îi spuse și ora prescrisă.

Acesta iară, bazat pe ce îi spusese amicul său, invită și el pe altul, și așa mai departe, până veni seara.

La ora mesei, amfitrionul nostru aștepta cu mare mulțumire să-i vie amicul, carele nu întârziă d-a veni. Dară rămase surprins când văzu că după dânsul vine altul; după acesta altul, până ce se află în fața a doisprezece musafiri.

Ca să se domirească de această neașteptată onoare, amfitrionul se adresă către invitatul său:

— Cine este domnul, amice?

— Domnul este un amic al meu, pe care l-am invitat însumi, încredințat de bunătatea dumitale și bazat pe amicia noastră.

— Prea bine. Dară domnul cine este?
 — Este un amic al amicului meu.
 — Și asta bine. Dară domnul?
 — Amicul amicului acestui domn, care și el îmi este amic.
 În astfel de chip se făcură recomandațiile, până la cel din urmă.

Văzând că astfel merge treaba, domnul casei se coboară în cuhnie și dă ordinele trebuincioase pentru ospăț.

După câtva timp, gazda își pofti la masă pe toți musafirii, cunoscuți și necunoscuți.

Aceștia, cum văzură arangiamentele mesei, se așteptau la un ospăț foarte elegant și copios. Curățenia mesei, a serviciului și regula cu care erau așezate lucrurile fiecare la locul său le ațâța și mai mult apetitul.

Se așezară la masă și bucatele începură a sosi în castroane mari, curate și scumpe.

— Ce este asta ce se puse pe masă, scumpul meu amic? întrebă invitatul pe gazdă.

— Aceasta este păpară, dragul meu prieten. Ea deschide apetitul.

— Prea bine; dară ceea ce se aduse acum în ceslălalt castron ce este?

— Papara păpărei.

— Bine. Dară ceea ce vine după aceasta?

— O păpară a unei păpare a păpării.

Și tot astfel merse lucrul până la castronul al doisprezecelea.

Musafirii, de unde se așteptau la cine știe ce, fură nevoiți a mânca păpara.

Publicată pentru întâia oară în volumul: *Snoave sau povești populare*, nr. 1, 1873, p. 3-5. A doua oară apare în volumul *Snoave sau povești populare*, București, 1879, p. 3-5.

Glas al șaptelea

Părintele C... fusese țârcovnic multă vreme în satul N...; prin purtarea sa cea bună, prin sârguința lui întru a învăța rânduiala bisericii, ajunsese să se facă și popă.

Preoteasa, femeie muncitoare și cu frica lui Dumnezeu, era credincioasă bărbatului și muncea împreună cu dânsul cât era ziulica de mare. Numai astfel putuseră să lege și ei două-n tei. Vezi că ei fuseseră săraci. Se luaseră din dragoste. Când avea câte oleacă de timp, preotul lua Octoihul și mai procitea glasurile. Astfel încât el putea să răspundă fiecui, orice l-ar fi întrebat despre ale bisericii. Chiar protopopul, de ar fi venit să-l cerceteze, trebuia să rămâie mulțumit de răspunsurile ce ar fi primit. Maica preoteasa, când cânta preotul glasurile din Octoih, îl asculta cu drag. Din toate din toate, glas al șaptelea îi rămăsese ei la inimă. Când se punea la lucru și era singură, murmură glas al șaptelea ca să-i treacă de urât și lucrul nu-l lăsa.

Într-una din zile, abia se întorsese de la munca câmpului, când iată și părintele protopop intră în sat pentru revizie.

Preotul îl întâmpină cu smerenie, ca pe un mai-mare. Apoi, după ce merse în biserică și văzu că toate sunt la locul lor, trase în gazdă la preot. A doua zi, protopopul, până a nu pleca, luă nițel și pe preot la cercetare. Preotul răspunse bine când îl întreabă despre ale tipicului; deschise Octoihul și cântă glas întâi, ba al patrulea, ba al șaselea, când veni la glasul al șaptelea, hârț în sus, hârț în jos, îl uitase. Da din colț în colț, și nu putea o dată cu capul să-și aducă aminte. Dacă văzu și văzu, se dete pe lângă protopop cu rugăciune ca să nu-l dea pe mâna Episcopiei. Și ca să astupe gura protopopului îi dete unica iapă ce avea. Atunci protopopul, văzând cum merge treaba, îi zise:

— Fii pe pace, părinte, nu mai purta grije. Tacumă, mă cheamă.

LBRIS

We know
books

Ion Minuleșcu

Poezii

Cuprins

Romanțe pentru mai târziu (1908)

- Romanța cheii / 5
Romanța noastră / 7
Spre insula enigmă / 10
Romanța noului venit / 13
La poarta celor care dorm / 16
Romanța celor trei romanțe / 18
Romanța zilelor de ieri / 20
Romanța celor ce se vând / 21
Romanța celor trei corăbii / 22
Romanța celor trei galere / 24
Octombrie / 26
Romanța celui ce s-a-ntors / 28
Celei mai aproape / 30
Celei care pleacă / 32
Celei care minte / 33
Multașteptatei... / 35
Trei lacrimi reci de călătoare / 36
Odeletă / 37
Romanță fără muzică (Că ne iubim...) / 39
Romanță fără muzică (În tine pun toată speranța...) / 41
Romanță fără muzică (Ca să ajung până la tine...) / 43
Romanță fără muzică (Nu-i nimeni, nimeni să ne vadă...) / 45
Romanță fără muzică (În seara când ne-om întâlni) / 46
Sonet / 48

Liturghii Profane (1908)

- În orașul cu trei sute de biserici / 51
Clopotele / 53

Götterdämmerung / 54
 La umbra crucilor de lemn / 56
 O, nu te-apropia de mănăstire! / 58

De vorbă cu mine însumi (1913)

De vorbă cu mine însumi / 63
 Romanța soarelui / 65
 Romanță policromă / 67
 Ecce homo / 69
 Alea jacta est / 71
 Glasul morilor / 73
 Pastel mecanic / 75
 Prin gările cu firme-albastre / 77
 Litanii pentru miezul nopții / 80
 Într-un bazar sentimental / 83
 Va fi... / 85
 Celei din urmă / 87
 Cântec de leagăn / 89

Strofe pentru elementele naturii (1930)

Strofe pentru lumină / 93
 Strofe pentru foc / 94
 Strofe pentru foc / 95
 Strofe pentru ploaie / 96
 Strofe pentru zăpadă / 97
 Strofe pentru întuneric / 98

Strofe pentru cele patru anotimpuri (1930)

Primăvară inutilă / 101
 Vara în Capitală / 103
 Cu toamna în odaie / 105
 De vorbă cu iarna / 107

Strofe pentru faptele diverse (1930)

Acuarelă / 111
 Vesperală / 113
 Nihil / 114
 Pianissimo / 116
 Romanța ei / 118
 Amiază rurală / 120
 Seară rurală / 121
 Elegia domestică / 123
 Plastică medievală / 125
 Romanță fără ecou / 127

Strofe pentru mine singur (1930)

Regăsire postumă / 131
 Pe harta Europei / 133
 Spovedanii / 134
 Solilocul nebunului / 135
 Scrisoare / 137
 Partenza / 139

Nu sunt ce par a fi (1936)

Romanță negativă / 143
 Romanță meschină / 144
 Romanța tinereții / 145
 Romanța ultimului sărut / 148
 Romanța răspunsului mut / 150
 Rânduri pentru cuvintele „nu” și „da” / 153
 Rânduri pentru un necredincios / 155
 Rânduri pentru întregirea mea / 157
 În loc de prefață / 159
 Povestea mea și a lor / 161
 Epilog sentimental / 162
 Quiproquo / 164
 Turism / 166

LIBRIS | We know
books

Fapt divers /	168
De ce-ai plecat? /	170
Specific românesc /	172
Cântecul nebunului /	174
A XI-a poruncă /	176
Drum crucial /	178
Poveste scurtă /	179
Pe malul Oltului /	181
În cinstea celei care a plecat /	184
Nu sunt ce par a fi... /	186

LBRIS

We know
books

LIVIU REBREANU

ION

Editura ASTRO

CUPRINS

Volumul I

Glasul pământului

1. Începutul	7
2. Zvârcolirea	38
3. Iubirea	68
4. Noaptea	103
5. Rușinea	151
6. Nunta	186

Volumul II

Glasul iubirii

7. Vasile	237
8. Copilul	266
9. Sărutarea	299
10. Ștreangul	332
11. Blestemul	351
12. George	388
13. Sfârșitul	417

LIBRIS

We know
books

Volumul I
Glasul pământului

Începutul

Din șoseaua ce vine de la Cârlibaba, întovărășind Someșul ba în dreapta, ba în stânga până la Cluj și chiar mai departe, se desprinde un drum alb, mai sus de Armadia, trece râul peste podul bătrân de lemn, acoperit cu șindrilă mucegăită, spintecă satul Jidovița și aleargă spre Bistrița, unde se pierde în cealaltă șosea națională care coboară din Bucovina prin trecătoarea Bârgăului.

Lăsând Jidovița, drumul urcă întâi anevoie până ce-și face loc printre dealurile strâmtorate, pe urmă însă înaintează vesel, neted, mai ascunzându-se printre fagii tineri ai Pădurii Domnești, mai poposind puțin la Cișmeaua Mortului, unde picură veșnic apă de izvor răcoritoare, apoi cotește brusc pe sub Râpele Dracului, ca să dea buzna în Pripasul pitit într-o scrântitură de coline.

La marginea satului te întâmpină din stânga o cruce strâmbă pe care e răstignit un Hristos cu fața spălăcită de ploii și cu o cunună de flori veștede agățată de picioare. Suflă o adiere ușoară și Hristos își tremură jalnic trupul de tinichea ruginită pe lemnul mâncat de carii și înnegrit de vremuri.

Satul parcă e mort. Zăpușeala ce plutește în văzduh țese o tăcere înăbușitoare. Doar în răstimpuri fâșâie alene frunzele adormite prin copaci. Un fuior de fum albăstriu se căznește să se înalțe dintre crengile pomilor, se bălăbănește puțin ca o matahală amețită și se prăvale peste grădinile prăfuite, învăluindu-le într-o ceață cenușie.

În mijlocul drumului picotește câinele învățătorului Zaharia Herdelea, cu ochii întredeschiși, suflând greu. O pisică albă ca laptele vine în vârful picioarelor, ferindu-se să nu-și murdărească labele prin praful uliței, zărește câinele, stă puțin pe gânduri, apoi își iuțește pașii și se furișează în livada îngrădită cu nuiele, peste drum.

Casa învățătorului este cea dintâi, tăiată adânc în coasta unei coline, încinsă cu un pridvor, cu ușa spre uliță și cu două ferestre care se uită tocmai în inima satului, cercetătoare și dojenitoare. Pe prichiciul pridvorului, în dreptul ușii, unde se spală dimineata învățătorul, iar după-amiaza, când a isprăvit treburile casei, doamna Herdelea, străjuiește o ulcică verzuie de lut. În ogradă, între doi meri tineri, e întinsă veșnic sfoara pe care acum atârnă niște cămăși femeiești de stambă. În umbra cămășilor, în nisipul fierbinte se scaldă câteva găini, păzite de un cocoș mic cu creasta însângerată.

Drumul trece peste pârâul Doamnei lăsând în stânga casa lui Alexandru Pop-Glanetașu. Ușa e închisă cu zăvorul; acoperișul de paie parcă e un cap de balaur; pereții spoii de curând de-abia se văd prin spărturile gardului.

Pe urmă vine casa lui Macedon Cercetașu, pe urmă casa primarului Florea Tancu, pe urmă altele... Într-o curte mare rumegă, culcate, două vaci ungurești, iar o babă șade pe prispă, ca o scoabă, prăjindu-se la soare nemișcată, parc-ar fi de lemn...

Căldura picură mereu din cer, îți usucă podul gurii, te sugrumă, în dreapta și în stânga casele privesc sfoase din dosul gardurilor vii, acoperindu-și fețele sub streșinile știrbite de ploi și de vite.

Acum un dulău lățos, cu limba spânzurată, se apropie în pas leneș, fără țintă. Din șanț, dintre buruienile cărunțite de colb, se repede un cățel murdar, cu coada în vânt. Lățosul nu-l ia în seamă ca și când i-ar fi lene să se oprească. Numai când celălalt se încapățânează să-l miroasă, îi arată niște colți amenințători, urmându-și însă calea cu demnitatea cuvenită. Cățelul se oprește nedumerit, se uită puțin în urma dulăului, apoi se întoarce în buruieni unde se aude îndată un ronțait căznit și flămând...

De-abia la cârciuma lui Avrum începe să se simtă că satul trăiește. Pe prispă, doi țărani îngândurați oftează rar cu o sticlă de rachiu la mijloc. Din depărtare pătrund până aici sunete de viori și chiuituri...

2

Duminică. Satul e la horă. Și hora e pe ulița din dos, la Todasia, văduva lui Maxim Oprea.

Casa vădanei este chiar peste drum de bisericuța veche, pleostită și dărăpănată. Văduvia-i sărăcie lucie. Femeia a dat din rău în mai rău. Ce agonisește un cap de bărbat într-o viață întreagă, o muiere nepricepută prăpădește într-un an de zile, și mai puțin. Când a împreunat Maxim mâinile pe piept, în ogradă erau clăi de fân, în cele două grajduri nu mai încăpeau vitele, în șură și sub șopron n-aveau loc carele. Se vedea de departe belșugul... Acum ograda-i goală bătătură, iar în grajduri rage a pustiu o închipuire de vacă stearpă și veșnic flămândă.

Hora e în toi... Locul geme de oameni... Nucii bătrâni de lângă șură țin umbră. Doar câteva pete albe de raze răzbesc printre frunze gâdilând fețele aprinse de veselie. Zăduful ațâță sângele lumii. Peste Măgura Cocorilor atârnă soarele îngălbenit de necaz că mai are o postată bună până la sfințit.

Cei trei lăutari cântă lângă șopron să-și rupă arcușurile. Briceag, cu piciorul pe o buturugă, cu cotul stâng pe genunchi, cu obrazul culcat pe vioară, cu ochii închiși, își sfârâie degetele pe strune și cântecul saltă aprig, înfocat. Holbea e chior și are un picior mai scurt, iar la vioară numai trei coarde, dar secondează cu aceeași patimă cu care Gâvan, un țigan urât și negru ca un harap, apasă cu arcul pe strunele gordunii. Din când în când Briceag se oprește să-și acordeze vioara. Holbea și Gâvan atunci își îndoiesc meșteșugul ca să păstreze măsura. Apoi Briceag reîncepe mai aprins, strâmbându-se uneori la Holbea, alteori la Gâvan, cu deosebire când schimbă melodia.

LBRIS

We know
books

Snoave cu Păcală și Tândală

BUCUREȘTI, 2020

În vremea asta, hoții se opriseră și, cum nu se îndurau de atâta băneț, trimiseră pe unul dintre ei să se apropie puțin, să vadă ce e în biserică și câți morți sunt.

Hoțul se apropie tiptil și, ajungând lângă fereastra deschisă, trase cu urechea și auzi pe Păcală cum spunea omului aceluia că i se cuvin numai patru lei. El se întoarse în grabă la tovarășii lui și le spuse:

— Mă, fraților, s-au adunat în biserică atâția morți, încât abia le vine partea câte patru lei de fiecare. Mai bine să ne căutăm de treabă.

Auzind una ca asta, hoții o luară la fugă, ca să nu-i ajungă morții din urmă.

Iar Păcală, coborându-se din sicriu, dete omului cei patru lei și, luând baii ceilalți, plecă și se pierdu în lume. De atunci nu se știe ce s-a mai făcut.

Și iacă, asta e povestea năzdrăvăniilor lui Păcală!

CUPRINS

Snoave din popor

Păcală și Tândală frați de cruce	5
Păcală și zarzărele boierului	10
Păcală și ursul	11
Păcală avocat	13
La vânătoare	15
Tot la vânătoare	15
Răbdarea lui Tândală	16
Când Păcală era mic	16
Șiretlicul lui Badea Ion (Păcală)	18
El crede	20
Păcală copil	20
Nici pe mine?!	21
Eu cu ea vorbeam!	21
Dacă și face!	22

Prelucrări

Păcală de Ion Creangă	25
Boierul și Păcală de Ioan Slavici	28
Păcală în satul lui de Ioan Slavici	30
Păcală și Tândală de Constantin (Costache) Negruzzi	46
Păcală și Tândală de Vasile Alecsandri	52

Povestiri populare prelucrate de
IOSIF NĂDEJDE

I. Păcală și vaca	63
II. Păcală vinde vaca unui copac	64
III. Cum a omorât Păcală un popă	67
IV. Ce-a mai pățit popa după moarte	70
V. Păcală ia la goană niște hoți și se alege cu un sac de tămâie	71
VI. Păcală aduce jertfă lui Dumnezeu, iar acesta îi dăruiește un cimpoi	74
VII. Păcală înveselește niște capre și face ce vede că face și vecinul	76
VIII. Păcală intră argat la un popă cu barba roșie	78
IX. Popa-l lasă pe Păcală nemâncat, dar acesta tot mănâncă	79
X. Păcală cară bălegarul	81
XI. Păcală sătul și cașcavalul ne-nceput	82
XII. Păcală cântă oilor din cimpoi	83
XIII. Cântecul lui Păcală o face pe preoteasă să cadă din pod	85
XIV. Păcală gătește mâncare cu mărar și pătrunjel	87
XV. Podul lui Păcală	88
XVI. Păcală și cucul	90
XVII. Sus, părinte, că se udă cărțicelele!	91
XVIII. Cum îl îneacă popa pe fii-său	93
XIX. Păcală îi taie nasul popii	94
XX. Păcală se întâlnește cu Tândală	96

XXI. Păcală schimbă o mireasă tânără într-un țap bătrân	97
XXII. Păcală îl scapă pe Tândală de la spânzurătoare	100
XXIII. Păcală însurat	101
XXIV. Pielea năzdrăvană	104
XXV. Păcală îi face pe consăteni să-și omoare vitele	107
XXVI. Păcală se îmbogățește de pe urma morții nevestei	108
XXVII. Păcală nu vrea să fie primar în sat	109
XXVIII. Răzbunarea lui Păcală	111
XXIX. Păcală se face mort	112

Păcală și Tândală frați de cruce

Dacă vrei să citești snoava în care s-au cunoscut Păcală și Tândală și cum au devenit ei frați de cruce trebuie să știi că era o vreme în care cei doi erau mari gospodari fiecare în satul lui.

Sătui de matrapazlăcurile și hoțiile care se făceau în lumea lor și-au luat lumea în cap și au plecat care unde vedea cu ochii.

Păcală, care se gândea numai la păcăleli, plecase de acasă cu un sac plin de coji de nuci și începuse să strige cât îl ținea gura:

— Hai la nuuuci!

Din celălalt capăt al drumului apare Tândală care ducea și el un sac, însă sacul era plin cu mătasea broaștei și începu să strige cât îl ținea gura:

— Hai la mătaasă!

Păcală intră în vorbă cu Tândală și-l întreabă dacă nu vrea să facă schimb de marfă cu el.

Tândală, după ce s-a scărpinat puțin în cap, a primit să facă târgul. Și s-au dus: unul în susul drumului, celălalt în josul drumului.

Și s-au umplut de bucurie când au văzut câștigul.

— Mai! Al naibii-i și omul ista, a spus unul.

— Al naibii-i și drumețul ista! zise celălalt.

Și după cum sunt rostuite lucrurile pe pământ, cei doi s-au reîntâlnit:

— Noroc bun, măi frate! strigă de departe Tândală râzând.

— Mă rog, cum îți zice? Că bine ne-am potrivit noi!

— Pe mine doar Păcală mă cheamă! zise râzând acesta. Dar ție cum îți zice?

— Mie, Tândală.

Și după ce s-au cunoscut mai bine, cei doi s-au prins frați de cruce.

— Măi Păcală! zise Tândală, de vreme ce suntem frați de cruce, hai să ne băgăm amândoi la un stăpân și să nu ne mai despărțim niciodată.

— Hai, mai Tândală! zise celălalt. Și au intrat în slujbă la un preot.

Și cum era vară, preotul l-a trimis pe Tândală să muncească la arie, iar pe Păcală la păscut vacile.

Vaca preotului era, să te ferească Dumnezeu, sperioasă!

Numai ce prindea să pască și pe urmă când își umfla coarnele-n vânt, fugea animalul de călca șapte hotare și numai după aceea se oprea.

Așa că bietul Păcală trebuia să alerge după ea toată ziua.

Nici lui Tândală nu-i era prea bine: toata ziua umbla umbla de-a valma cu caii preotului la treierat... și-i mâna preotul!

Seara, cei doi s-au reîntâlnit la masă.

— Ei, măi Tândală, cum a fost la arie? l-a întrebat Păcală.

— Doamne, măi! răspunse Tândală, între noi fie zis, preotul ăsta al nostru nu știe nimic ce-i pe lume! Uite, cât a fost ziua de lungă, am stat degeaba, am dat de vreo două ori cu mătura după ce l-a vânturat, iar la treierat e ca la dormit: nici mâncare nu ți-o plătești!..

— D-apoi la păscut vaca, mai frate! zise Păcală, dormi toată ziua: numai o pernă să-mi iau de acasă, că altfel vaca paște și eu n-am ce face!

— Așa?

— Chiar așa!

— Apoi, lasă-mă să merg eu cu vaca mâine, măi Păcală! Tu, vei sta la arie, că vorba ceea, tot de un somn ți-i!

— Bine, măi Tândală!

Și chiar așa au și făcut!

A doua zi, bietul Păcală era să-și iasă din minți umblând de-a valma cu caii la arie, iar Tândală era să-și lase sufletul pe dealuri, alergând după vacă!

— Măi, al naibii e și Păcală aista! zise Tândală.

— Măi nu-i chip cu Tândală aista! zise și Păcală.

Și când au dat ochii unul de altul, seara, nu mai puteau de râs.

Și cum le pierise cheful de slujbă, de unde și până unde, s-au gândit ei cum să-i fure banii preotului, care erau îngropați adânc în ocolul vitelor. După ce au săpat puțin, nu știau care să vâre sapa mai adânc, până la căldarea cu bani.

— Vără-te tu și-i scoate! zise Păcală.

— Ba vără-te tu! face Tândală.

— Ba tu!

— Ba tu!

Și în sfârșit, s-a vârat Tândală, a scos căldarea cu bani și cum era noapte... tulo tată! Și Păcală... după el!

Și au fugit până au ajuns într-o pădure, unde au intrat ca să fie la adăpost și ca să se odihnească.

Tândală și-a pus căldarea cu bani sub cap... (așa e povestea!) și a adormit.

Păcală s-a sculat încetișor, i-a ridicat capul lui Tândală de pe bani și i-a pus în locul lor un cap de cal (pe care nu știu de unde-l avea), apoi s-a culcat cu banii într-un loc mai ferit.

Spre dimineață, Tândală se trezește și vede că banii nu-s, Păcală nici atât...

Ia și el capul de cal și câteva bucățele de tablă pe care le găsisse pe jos și prinde să pocnească din bici, prefăcându-se ca mână caii... Bătea mereu din tablele acelea și pleznea din când în când căpățâna de cal de ziceai că se aud roțile unei căruțe în mișcare.

Și striga cu voce tare: